

Uchwała Nr VI/51/25
Rady Gminy Czarnia
z dnia 11 marca 2025 r.

w sprawie przyjęcia Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych Gminy Czarnia na lata 2025-2029.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, 1572, 1907, 1940) w związku z art. 17 ust. 2 pkt 4 i art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1283, 1572), uchwala się, co następuje:

- §1. Przyjmuje się Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych Gminy Czarnia na lata 2025-2029, stanowiący załącznik do uchwały.
- §2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.
- §3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCA
Rady Gminy

mgr Dorota Kaczmarczyk

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Załącznik do Uchwały
Nr VI/51/25
Rady Gminy Czarnia
z dnia 11.03.2025 r.

Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych Gminy Czarnia na lata 2025-2029

GMINA CZARNIA
CENTRUM USŁUG SPOŁECZNYCH W GMINIE CZARNIA

GMINA
CZARNIA

Dokument opracowany przez:

Gmina Czarnia
Czarnia 41
07-431 Czarnia
www.czarnia.com.pl

GMINA
CZARNIA

**Centrum Usług Społecznych
w gminie Czarnia**
Długie 13
07-431 Czarnia
www.cuscarnia.pl

Przy wsparciu:

**Mazowieckie Centrum
Polityki Społecznej**
ul. Grzybowska 80/82
00-844 Warszawa
www.mcps.com.pl

**MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ**

Utila Sp. z o.o.
ul. Łotewska 17 lok. 01
03-918 Warszawa
www.utila.pl

Utila"

Czarnia, luty 2025

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Plan powstał w ramach projektu
„Dla Ciebie, dla mnie, dla nas – rozwój usług społecznych na Mazowszu”
prowadzonego w ramach programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027
współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus
Priorytet IV. Spójność społeczna i zdrowie
Działanie 04.13 Wysokiej jakości system włączenia społecznego

SPIS TREŚCI

	Wykaz skrótów.....	4
1.	Wstęp.....	6
2.	Metodyka opracowania Planu	8
3.	Uwarunkowania wynikające z dokumentów strategicznych i programowych	10
4.	Diagnoza.....	11
4.1.	Charakterystyka gminy Czarnia.....	11
4.1.1.	Struktura społeczna	11
4.1.2.	Główne problemy społeczne	14
4.2.	Zasoby gminy Czarnia	15
4.2.1	Istniejące na terenie gminy Czarnia zasoby, podmioty oraz usługi społeczne	15
4.2.2.	Usługi świadczone w środowisku	20
4.3.	Diagnoza potrzeb.....	26
4.3.1.	Potrzeby mieszkańców	26
4.3.2.	Potrzeby wybranych grup docelowych w podziale na obszary wsparcia	31
4.4.	Analiza potrzeb	36
4.4.1.	Potrzeby w zakresie usług społecznych oraz usługi deficytowe	36
4.4.2.	potrzeby podmiotów i organizacji, w tym potrzeby kadrowe i profesji społecznych	39
4.4.3.	Przyczyny braku realizacji usług społecznych.....	40
5.	Plan Deinstytucjonalizacji i rozwoju usług społecznych	41
5.1.	Osoby starsze	42
5.2.	Osoby z niepełnosprawnościami	42
5.3.	Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	44
5.4.	Rodzina z dziećmi.....	44
5.5.	Osoby w kryzysie bezdomności lub zagrożone bezdomnością	46
6.	Rozwój dotychczas realizowanych usług społecznych	47
7.	Szacunkowe koszty realizacji planu i potencjalne źródła finansowania	47
8.	Systemy monitorowania i oceny	50
8.1.	Wskaźniki rezultatu i produktu.....	50
8.2.	Opis systemu monitorowania realizacji planu i osiągnięcia wskaźników	51
8.3.	Ocena skuteczności i efektywności planu (ewaluacja).....	51
9.	Spis elementów graficznych	53
9.1.	Tabele.....	53
9.2.	Wykresy	53
9.3.	Mapy	54

WYKAZ SKRÓTÓW

BDL GUS – Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

CAS – Centralna Aplikacja Statystyczna

CIS – Centrum Integracji Społecznej

CUS – Centrum Usług Społecznych

DDP – Dzienny Dom Pomocy

DPS – Dom Pomocy Społecznej

EFS+ - Europejski Fundusz Społeczny Plus

FEM – Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027

FERS – Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027

GOPS – Gminny ośrodek pomocy społecznej

GRS – Gminna Rada Seniorów

GUS – Główny Urząd Statystyczny

JST – Jednostka samorządu terytorialnego

KIS – Klub Integracji Społecznej

LPDI – Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych

MCPS – Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej

MOPS – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

MRPiPS – Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

NGO – Organizacja pozarządowa

NSP 2021 – Narodowy Spis Powszechny 2021

OPS – Ośrodek Pomocy Społecznej

OSL – Organizator Społeczności Lokalnej

OW – Ośrodek wsparcia

OWES – Ośrodek wsparcia ekonomii społecznej

OZPS – Ocena zasobów pomocy społecznej

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

PES – Podmiot ekonomii społecznej

PFRON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

POW – Placówka opiekuńczo-wychowawcza

PS – Przedsiębiorstwo społeczne

PUP – Powiatowy urząd pracy

PWD – Placówka wsparcia dziennego

RFIL – Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych

RMR - Region mazowiecki regionalny

ROPS – Regionalny ośrodek polityki społecznej

RWS – Region warszawski stołeczny

ŚDS – Środowiskowy dom samopomocy

UE – Unia Europejska

UM – Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie

UTW – Uniwersytet trzeciego wieku

WTZ – Warsztaty terapii zajęciowej

ZAZ – Zakłady aktywności zawodowej

ZPCh – Zakład pracy chronionej

1. WSTĘP

Niniejszy Lokalny plan rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji na lata 2025-2028 (Plan) stanowi odpowiedź na zmieniające się potrzeby mieszkańców gminy, wyzwania społeczno-demograficzne oraz zmiany jakie zaszły w sposobie prowadzenia polityki społecznej w ostatnich latach.

Przez dekady wsparcie z pomocy społecznej kierowane było przede wszystkim do grup defaworyzowanych, osób wykluczonych, doświadczających kryzysu, czy też mających trudności z adaptacją do życia społecznego. Obecnie obserwujemy zmianę w prowadzeniu polityki społecznej i rozszerzanie zakresu jej oddziaływania na wszystkich mieszkańców lokalnych społeczności. Cele tej polityki koncentrują się na budowie społeczeństwa dobrobytu z otwartym dostępem do usług społecznych świadczonych na poziomie lokalnym zgodnie z potrzebami mieszkańców i ich możliwościami finansowymi. Tak wyznaczone priorytety osiągać można tylko poprzez konsekwentną integrację i koordynację działań różnych systemów (w tym m.in. pomocy społecznej, zdrowia czy edukacji) oraz systematyczne planowanie w oparciu o dowody pochodzące m.in. z diagnozy lokalnej oraz analizy potrzeb. Wykraczanie poza instytucjonalne ramy pomocy społecznej jest więc jednym z fundamentów przedstawianego Planu, natomiast kluczowym jego założeniem jest konsekwentne realizowanie idei rozwoju usług świadczonych w miejscu zamieszkania jako alternatywy dla rozwiązań instytucjonalnych. Nie oznacza to zamykania istniejących placówek tylko planowy rozwój alternatywnych wobec nich usług tak, aby to ostatecznie mieszkaniec wybrał zgodne ze swoimi preferencjami rozwiązanie. Ważne jest też, aby ofertę usług planować w oparciu o sprawdzone modele, których skuteczność została potwierdzona w nauce i praktyce, przy zachowaniu elastyczności w dopasowywaniu rozwiązań do zmieniających się potrzeb i preferencji odbiorców.

Plan został opracowany na lata 2025-2028 przez samorząd gminy we współpracy z pracownikami Centrum Usług Społecznych. Dokument przygotowano w oparciu o Strategię Rozwoju Gminy Czarnia do 2030 r., diagnozę sytuacji i potrzeb lokalnych, Strategię rozwoju usług społecznych- politykę publiczną do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.), Regionalny Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji dla Województwa Mazowieckiego (RPDI), a także z uwzględnieniem innych europejskich, krajowych i regionalnych dokumentów strategicznych w tym w oparciu o „Ogólnopolskie wytyczne tworzenia lokalnych planów deinstytucjonalizacji usług społecznych”. Zgodnie z ww. dokumentem „deinstytucjonalizacja” oznacza: definicji UNICEF, która brzmi: „Deinstytucjonalizacja oznacza całość planowania transformacji i zmniejszania rozmiaru zakładów stacjonarnych lub ich likwidacji, przy jednoczesnym zapewnieniu innego rodzaju różnorodnych usług opieki, bazujących na standardach wynikających z praw człowieka i zorientowanych na rezultaty” oraz – definicji Komisji Europejskiej w brzmieniu: „(...) Deinstytucjonalizacja rozumiana powinna być nie tyle jako dążenie do zamknięcia zakładów opieki, ale jako proces rozwoju usług społecznych na poziomie rodziny i lokalnej społeczności, który miałby umożliwić pozostawanie przez osobę potrzebującą pomocy jak najdłużej w swoim środowisku zamieszkania (...)”.¹

Plan, określając główne kierunki zmian w systemie usług społecznych, odpowiada na zdiagnozowane wyzwania, w tym w szczególności te związane ze zmianami demograficznymi

---

¹ Ogólnopolskie wytyczne tworzenia lokalnych planów deinstytucjonalizacji usług społecznych przygotowano w ramach projektu: „Opracowanie i pilotażowe wdrożenie mechanizmów i planów deinstytucjonalizacji usług społecznych” realizowanego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014–2020, Osi Priorytetowej II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.8 Rozwój usług społecznych świadczonych w lokalnej społeczności, współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego, s. 4.

skutkującymi postępującym procesem starzenia się społeczeństwa i wzrostem liczby osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. Ponadto określa kierunki zmian w obszarze świadczenia usług dla dzieci i ich rodzin, osób z niepełnosprawnościami, osób z zaburzeniami psychicznymi i w kryzysie zdrowia psychicznego oraz osób w kryzysie bezdomności. W trakcie jego przygotowywania wzięto pod uwagę sytuację i prognozowane zmiany na rynku pracy, przeobrażenia w obrębie rodziny, wyzwania związane z zaspokajaniem potrzeb edukacyjnych i kulturalnych mieszkańców, a także ryzyka społeczne i procesy prowadzące do wzrostu zagrożenia wykluczeniem społecznym.

Celem Lokalnego planu rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji jest przede wszystkim wyznaczenie kierunków rozwoju usług społecznych na szczeblu lokalnym, zarówno w zakresie koniecznych interwencji, jak i podjęcia działań o charakterze prewencyjnym i profilaktycznym. Realizacja tego celu będzie możliwa poprzez:

1. Dokonanie pogłębionej diagnozy potrzeb społecznych w społeczności lokalnej, co do zakresu i form usług.
2. Analiza kosztowa inwestycji w usługi społeczne.
3. Przygotowanie kompetencyjne kadry do działań środowiskowych.

Korzyści wynikające z przyjęcia lokalnego planu:

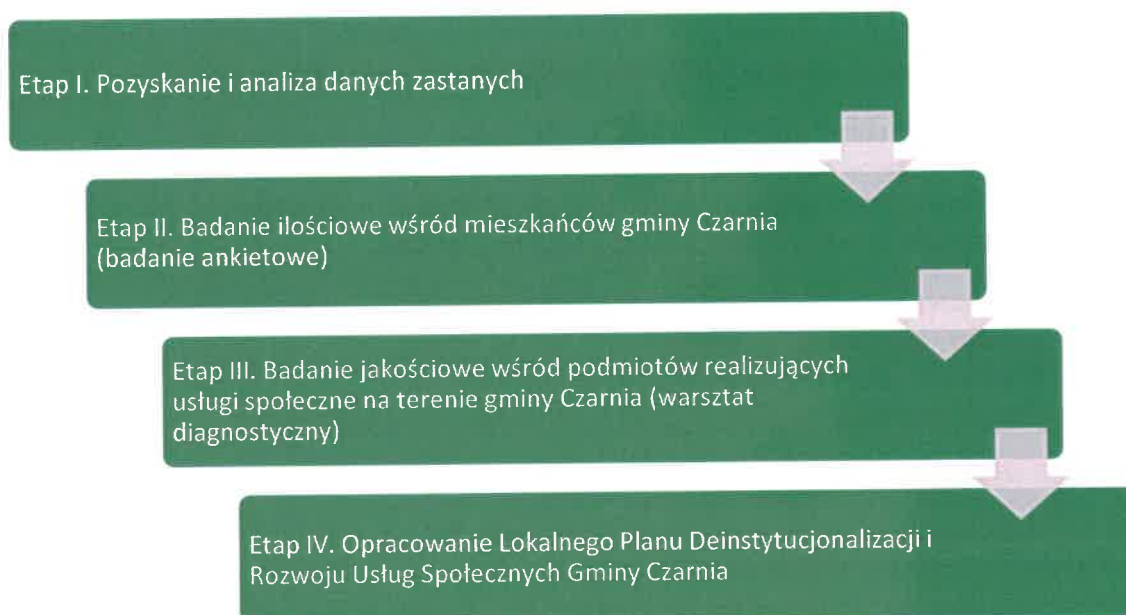
1. Określenie kierunków działań w zakresie usług społecznych.
2. Wyznaczanie priorytetów rozwojowych dla usług.
3. Umożliwienie aplikowania o zewnętrzne środki finansowe na rozwój usług społecznych.

Dokument obejmuje sześć rozdziałów składających się na dwie zasadnicze części - diagnostyczną i wdrożeniową. W części pierwszej (rozdział drugi i trzeci) zawarto uwarunkowania wynikające z dokumentów strategicznych i programowych, diagnozę i analizę potrzeb (zawierającą dane na temat sytuacji demograficznej i społecznej gminy, problemów społecznych oraz realizowanych usług), a także inwentaryzację zasobów jakimi dysponuje lokalny system pomocy społecznej. Druga część – wdrożeniowa (rozdziały od czwartego do szóstego), zawiera zarówno opis planowanych do realizacji działań (podzielonych na 5 obszarów interwencji: 1. osoby starsze, 2. osoby z niepełnosprawnościami, 3. osoby w kryzysie bezdomności, 4. osoby w kryzysie zdrowia psychicznego i 5. dziecko i rodzina), jak i analizę kosztów realizacji Planu oraz opis systemu jego monitorowania i oceny. Dokument zawiera również spis skrótów oraz słownik kluczowych pojęć ułatwiający zrozumienie charakteru i specyfiki poszczególnych usług.

Oddajemy plan z przekonaniem, że dzięki jego realizacji w naszej gminie powstaną warunki do przyjaznego i optymalnego rozwoju usług środowiskowych zaspokajających potrzeby naszych mieszkańców zarówno w obszarze profilaktyki, jak i wsparcia. Będziemy monitorować proces jego realizacji, a także konsekwentnie mobilizować wszystkie jednostki samorządu terytorialnego do realizacji i stymulacji podjętych w nim ustaleń.

2. METODYKA OPRACOWANIA PLANU

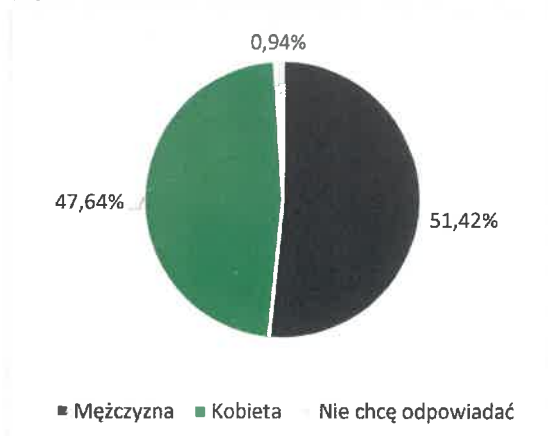
Pracę nad przygotowaniem Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych gminy Czarnia na lata 2025-2029 podzielono na 4 etapy zgodnie z poniższym schematem:

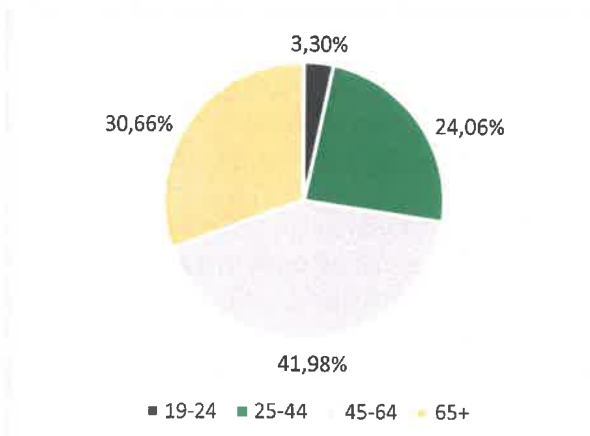
Pierwszym działaniem podjętym w ramach prac nad Planem było przeprowadzenie szczegółowej diagnozy społecznej gminy Czarnia, która obejmowała zbadanie charakterystyki i zasobów gminy, a także zdiagnozowanie i przeanalizowanie potrzeb mieszkańców i podmiotów funkcjonujących na terenie jednostki pod kątem usług społecznych. W ramach opracowania części diagnostycznej w pierwszej kolejności pozyskano i przeanalizowano dane statystyczne dotyczące m.in. demografii, wykształcenia, bezrobocia i problemów społecznych, a także zinwentaryzowano istniejące na terenie gminy zasoby, podmioty, organizacje i usługi społeczne.

Kolejnym etapem przygotowania diagnozy było przeprowadzenie badania ilościowego wśród mieszkańców gminy. W badaniu wzięła udział reprezentatywna grupa mieszkańców, przy zachowaniu odpowiedniej struktury wieku i płci, odpowiadającej sytuacji w gminie. Badanie zostało przeprowadzone za pomocą metody PAPI (Pen & Paper Personal Interview) przez pracowników Centrum Usług Społecznych w Długiem. Szczegółowy rozkład próby badawczej w kontekście płci przedstawia poniższy **Wykres 1**, a w przypadku struktury wieku **Wykres 2**.

Wykres 1. Respondenci badania PAPI w podziale na płeć i wiek

Wykres 2. Respondenci badania PAPI w podziale na wiek

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania PAPI; n=212

Następnym krokiem przygotowania Planu było przeprowadzenie warsztatu strategicznego, który odbył się 22 listopada 2024 roku w Centrum Usług Społecznych w Długiem. W warsztacie wzięli udział przedstawiciele CUS, Urzędu Gminy, Gminnej Biblioteki Publicznej oraz Publicznych Szkół Podstawowych w Surowem i w Czarni. Podczas warsztatu pracowano nad kierunkami rozwoju usług społecznych w gminie Czarnia oraz tworzone potencjalne nowe usługi społeczne.

Ostatnim etapem prac nad Planem było przygotowanie ostatecznej wersji dokumentu, w którym udział brał zespół składający się z przedstawicieli Urzędu Gminy Czarnia oraz Centrum Usług Społecznych w miejscowości Długie, przy wsparciu ekspertów zewnętrznych z Utila Sp. z o.o. oraz Mazowieckiego Centrum Polityki Społecznej.

3. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH I PROGRAMOWYCH

Cele Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych gminy Czarnia na lata 2025-2029 są zgodne z założeniami dokumentów wyższego szczebla. Istotnymi dokumentami z punktu widzenia Planu są:

- Ogónoeuropejskie wytyczne dotyczące przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności,
- Strategia Rozwoju Usług Społecznych. Polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.)
- Regionalny Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji dla Województwa Mazowieckiego na lata 2023-2025,
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Czarnia na lata 2021-2025,
- Raport o stanie Gminy Czarnia z 2023 r.
- Diagnoza potrzeb i potencjału gminy Czarnia na lata 2021-2025 oraz jej aktualizacja.
- Program Usług Społecznych na lata 2024-2026

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Czarnia wskazuje poniższe kierunki niezbędnych działań:

Cel strategiczny	Kierunki działań
Cel strategiczny 1. Wspieranie osób uzależnionych	<ul style="list-style-type: none"> — Prowadzenie działań profilaktycznych z zakresu uzależnień; — Wspomaganie działalności instytucji i stowarzyszeń działających na rzecz osób uzależnionych; — Zapewnienie dostępu do specjalistycznej pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych.
Cel strategiczny 2. Poprawa warunków funkcjonowania osób starszych w społeczności lokalnej.	<ul style="list-style-type: none"> — Rozwój środowiskowych form opieki dla osób starszych oraz wolontariatu na rzecz pomocy seniorom, — Zwiększenie aktywności społecznej osób starszych.
Cel strategiczny 3. Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie.	<ul style="list-style-type: none"> — Podnoszenie poziomu kompetencji przedstawicieli podmiotów zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy; — Edukacja społeczności lokalnej nt. przemocy w rodzinie (kampanie informacyjne lokalne i ogólnopolskie).

W Strategii uwzględniono zakres problematyki społecznej, w następujących dziedzinach:

1. Wspieranie rodziny;
2. Wsparcie osób niepełnosprawnych;
3. Zdrowie psychiczne;
4. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych;
5. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie;
6. Aktywność i integracja społeczna seniorów;
7. Promocja zatrudniania, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu;
8. Wsparcie osób z problemem ubóstwa;
9. Problem przestępczości.

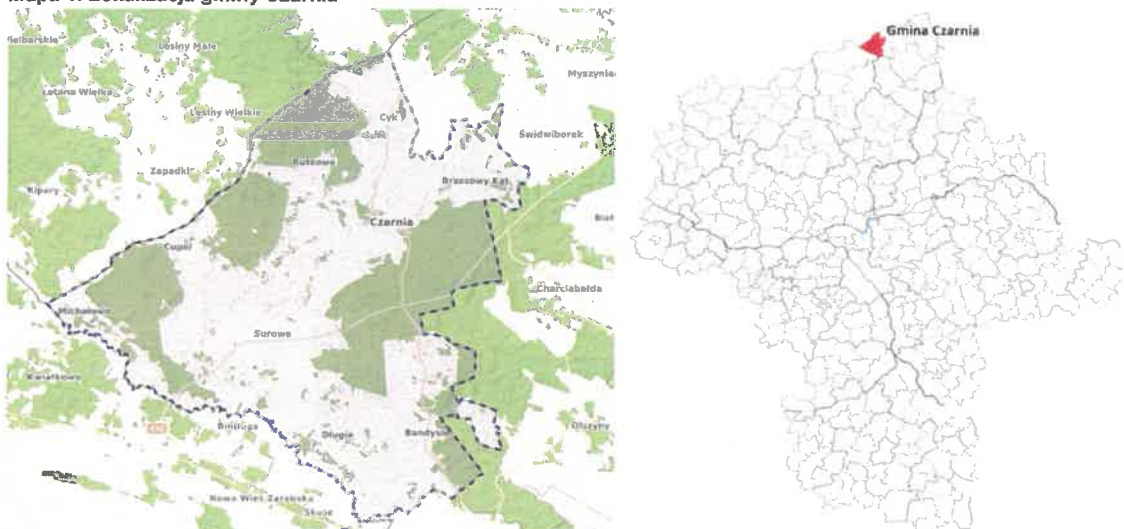
Powyższe kierunki działań są wspólne z realizacją bieżących zadań Centrum Usług Społecznych.

4. DIAGNOZA

4.1.CHARAKTERYSTYKA GMINY CZARNIA

Gmina Czarnia zlokalizowana jest w północnej części województwa mazowieckiego, w powiecie ostrołęckim. Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii charakteryzuje się powierzchnią 93,53 km². Gmina położona jest przy północnej granicy województwa mazowieckiego. Od południa i wschodu graniczy z gminami Myszyniec i Baranowo z powiatu ostrołęckiego, od północnego-zachodu z powiatem przasnyskim oraz z województwem warmińsko-mazurskim od północy. Lokalizację gminy Czarnia przedstawia poniższa Mapa 1.

Mapa 1. Lokalizacja gminy Czarnia

Źródło: Geoportal Czarnia oraz opracowanie własne na podstawie Wikipedia Mazowieckie

4.1.1. STRUKTURA SPOŁECZNA

W latach 2021-2023 średnia liczba mieszkańców w gminie Czarnia oscylowała wokół 2 238 osób. Liczba mężczyzn przeważała wówczas nad liczbą kobiet średnio o około 81 osób. Na przestrzeni analizowanych lat odnotowano również spadek liczby ludności, zarówno wśród kobiet, jak i mężczyzn. Liczba ludności zmniejszyła się o 2,3%, co stanowi wyraźnie wyższą wartość niż w przypadku średniej dla województwa mazowieckiego (spadek o 0,04% w analizowanym okresie) oraz powiatu ostrołęckiego (liczba ludności utrzymała się na tym samym poziomie). Szczegółowe dane dotyczące liczby mieszkańców w gminie Czarnia w podziale na płeć w latach 2021-2023 zawiera Tabela 1.

Tabela 1. Liczba mieszkańców w gminie Czarnia w podziale na płeć w latach 2021-2023

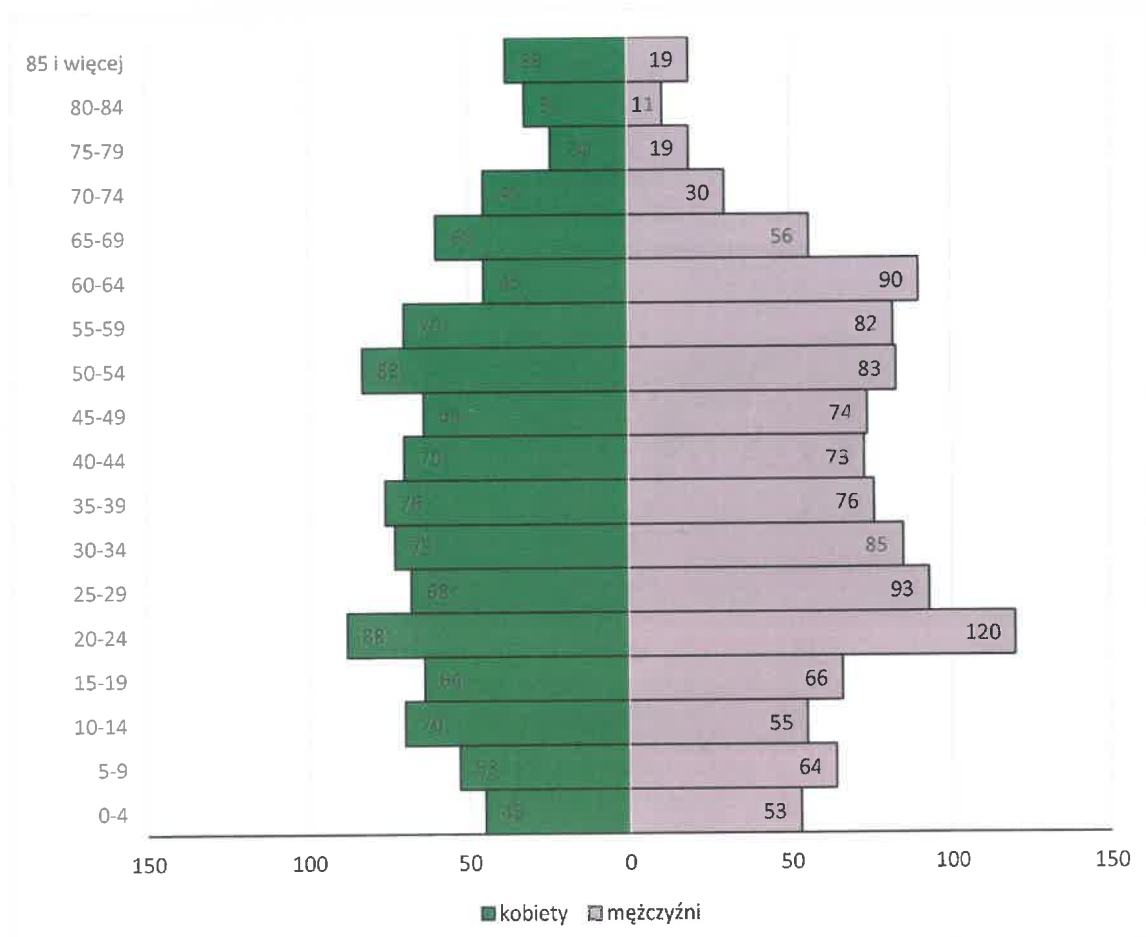
Liczba ludności ogółem			Mężczyźni			Kobiety		
2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
2 270	2 227	2 217	1 177	1 153	1 149	1 093	1 074	1 068

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W 2023 roku najliczniejszą grupę stanowiły osoby od 20 do 24 roku życia (208, co stanowiło 9,4% ogólnej liczby mieszkańców). Najmniej liczną grupę stanowiły osoby między 75 a 79 rokiem życia (43 osoby, co stanowiło 1,94% ogólnej liczby mieszkańców). Liczba mężczyzn przeważała nad liczbą kobiet, szczególnie wśród osób w wieku od 20 do 29 lat oraz od 60 do 64 lat. Natomiast kobiety dominowały wyraźnie w grupie osób od 10 do 14 roku życia oraz od

70 roku życia. Szczegółowe dane dotyczące liczby mieszkańców w gminie Czarnia w podziale na grupy wiekowe w 2023 roku przedstawia Wykres 3.

Wykres 3. Liczba mieszkańców w gminie Czarnia w podziale na grupy wiekowe w 2023 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Na przestrzeni lat 2021-2023 liczba osób starszych w gminie Czarnia zwiększyła się o 3,46% z poziomu 664 osób w 2021 roku do 687 osób w 2023 roku, z czego na koniec analizowanego okresu 94 seniorów mieszkało samodzielnie (13,68% ogólnej liczby osób starszych), a 45 wymagało wsparcia (6,55%).

W przypadku osób z niepełnosprawnościami w analizowanym okresie odnotowano wzrost o 7,20% (125 osób w 2021 roku i 134 w 2023 roku). W 2023 roku 25 osób z niepełnosprawnościami mieszkało samodzielnie, co stanowiło 18,66% ogólnej liczby osób z niepełnosprawnościami w gminie Czarnia. Ponad połowa osób z analizowanej grupy wymagała wsparcia (50,75%).

Liczba osób w kryzysie zdrowia psychicznego wzrosła o 5 w latach 2021-2023, co przekłada się na wzrost o 15,15%. Osoby mieszkające samodzielnie w 2023 roku stanowiły 21,05% ogólnej liczby osób w kryzysie zdrowia psychicznego, natomiast 89,47% osób wymagało wsparcia.

W kontekście rodzin z dziećmi zanotowano spadek liczby osób o 1,17% - z poziomu 1 536 w 2021 roku do 1 518 w 2023 roku. Na koniec analizowanego okresu 490 osób z grupy rodzin z dziećmi wymagało wsparcia, co przekłada się na 32,28% ogólnej liczby osób z analizowanej

grupy. Szczegółowe dane dotyczące liczby osób z danych grup społecznych w gminie Czarnia w latach 2021-2023 zawiera poniższa Tabela 2.

Tabela 2. Liczba osób z danych grup społecznych w gminie Czarnia w latach 2021-2023

Grupa społeczna	Liczba osób na terenie gminy			Liczba osób mieszkających samodzielnie			Liczba osób wymagających wsparcia		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Osoby starsze	664	680	687	103	98	94	52	49	45
Osoby z niepełnosprawnościami	125	129	134	30	28	25	58	64	68
Osoby w kryzysie bezdomności i zagrożone bezdomnością	0	0	1	0	0	1	0	0	1
Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	33	36	38	0	0	8	29	32	34
Rodziny z dziećmi	1 536	1 529	1 518	X	X	X	531	444	490

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS, NSP2021 oraz OZPS gminy Czarnia

W 2021 roku największy procent ogólnej liczby mieszkańców gminy Czarnia obejmowały osoby

z wykształceniem podstawowym (23,66%). Stosunkowo duży procent stanowiły również osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym (20,97%) oraz średnim i policealnym (18,63%). Osoby z wykształceniem wyższym obejmowały 8,50% ogólnej liczby mieszkańców. Natomiast najniższy ich procent stanowiły osoby z wykształceniem podstawowym nieukończonym (4,10%). Szczegółowe dane dotyczące poziomu wykształcenia w gminie Czarnia w 2021 roku zawiera Tabela 3.

Tabela 3. Poziom wykształcenia w gminie Czarnia w 2021 roku

Wykształcenie	Liczba osób	Procent ogólnej liczby mieszkańców
Wyższe	193	8,50%
Średnie i policealne	423	18,63%
Zasadnicze zawodowe/ branżowe	476	20,97%
Gimnazjalne	114	5,02%
Podstawowe	537	23,66%
Podstawowe nieukończone	93	4,10%

Źródło: opracowanie własne na podstawie NSP2021 w: BDL GUS – Ludność w wieku 13 lat i więcej wg poziomu wykształcenia i płci

W latach 2021-2023 poziom bezrobocia rejestrowanego ogółem obejmował średnio 3,1% ogólnej liczby mieszkańców gminy Czarnia. Między tymi latami został odnotowany spadek liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych ogółem, który wynosił 7,0%. Natomiast z perspektywy podziału na płeć na przestrzeni analizowanych lat średnio więcej mężczyzn niż kobiet było zarejestrowanych jako bezrobotni (różnica wynosiła około 7 osób). Należy jednak przy tym podkreślić, że w 2021 roku liczba bezrobotnych kobiet przewyższała liczbę mężczyzn. Szczegółowe dane dotyczące poziomu bezrobocia w gminie Czarnia w latach 2021-2023 zawiera Tabela 4.

Tabela 4. Poziom bezrobocia w gminie Czarnia w latach 2021-2023

Typ bezrobocia	Liczba osób			Procent ogólnej liczby mieszkańców		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Bezrobocie rejestrowane - ogółem	71	71	66	3,13%	3,19%	2,98%
Bezrobocie rejestrowane - kobiety	38	25	30	1,67%	1,12%	1,35%
Bezrobocie rejestrowane - mężczyźni	33	46	36	1,45%	2,07%	1,62%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS/ Urzędu Pracy

4.1.2. GŁÓWNE PROBLEMY SPOŁECZNE

Na przestrzeni lat 2021-2023 największej liczbie osób przyznano pomoc społeczną z powodu ubóstwa – wynosiła ona 246 i stanowiła średnio 10,4% ogólnej liczby mieszkańców gminy Czarnia. Inne kwestie, z powodu których została przyznana pomoc społeczna stosunkowo licznym grupom osób stanowią kolejno długotrwała lub ciężka choroba (9,25% ogólnej liczby mieszkańców) oraz potrzeba ochrony macierzyństwa, w tym wielodzietność (8,71% ogólnej liczby mieszkańców). Do pozostałych powodów przyznawania pomocy społecznej w latach 2021-2023 zaliczają się niepełnosprawność, bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, alkoholizm, zdarzenia losowe, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego oraz bezdomność. Warto przy tym zaznaczyć, że na przestrzeni analizowanych lat w większości powodów został odnotowany wzrost liczby osób, którym została przyznana pomoc społeczna. Szczegółowe dane dotyczące powodów przyznawania pomocy społecznej w gminie Czarnia w latach 2021-2023 zawiera poniższa Tabela 5.

Tabela 5. Powody przyznawania pomocy społecznej w gminie Czarnia w latach 2021-2023

Powód	Liczba osób			Procent ogólnej liczby mieszkańców		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Ubóstwo	210	239	246	9,25%	10,73%	11,10%
Sieroctwo	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%
Bezdomność	0	0	1	0,00%	0,00%	0,05%
Potrzeba ochrony macierzyństwa	153	160	193	6,74%	7,18%	8,71%
- w tym wielodzietność	153	160	193	6,74%	7,18%	8,71%
Bezrobocie	46	69	64	2,03%	3,10%	2,89%
Niepełnosprawność	64	76	105	2,82%	3,41%	4,74%
Długotrwała lub ciężka choroba	140	170	205	6,17%	7,63%	9,25%
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	80	51	45	3,52%	2,29%	2,03%
- w tym rodziny niepełne	10	13	15	0,44%	0,58%	0,68%
- w tym rodziny wielodzietne	45	11	11	1,98%	0,49%	0,50%
Przemoc w rodzinie	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%
Alkoholizm	12	16	20	0,53%	0,72%	0,90%
Narkomania	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	0	1	2	0,00%	0,04%	0,09%
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub pozwolenie na pobyt czasowy	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%
Zdarzenie losowe	5	3	1	0,22%	0,13%	0,05%
Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MRiPS-03 oraz BDL GUS

4.2.ZASOBY GMINY CZARNIA

4.2.1 ISTNIEJĄCE NA TERENIE GMINY CZARNIA ZASOBY, PODMIOTY ORAZ USŁUGI SPOŁECZNE

Podstawową jednostką organizacyjną pomocy społecznej na terenie gminy Czarnia jest Centrum Usług Społecznych zlokalizowane w miejscowości Długie pod adresem Długie 13. Centrum rozpoczęło funkcjonowanie dnia 1 maja 2021 roku po przekształceniu z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Podmiot realizuje działania na rzecz wszystkich grup społecznych.

Centrum Usług Społecznych jest jednostką gminną, z której usług w 2023 roku skorzystało 198 osób, co stanowiło wzrost względem roku 2021 o 15,12%. Podobną tendencją charakteryzowała się liczba personelu, która wzrosła z 8 w 2021 do 11 w latach 2022-2023, co na koniec badanego okresu przekładało się na 10,50 etatu. W przeliczeniu na każde 1 000 mieszkańców gminy przypada 4,5 pracownika Centrum Usług Społecznych. Wszystkie pracujące osoby zostały zatrudnione na podstawie umowy o pracę. Koszty utrzymania Centrum maleją rokrocznie – w latach 2021-2023 odnotowano spadek kosztów o 33,47% z poziomu 7 063 919,56 zł w 2021 roku do 4 699 787,24 zł. Podstawowe informacje dotyczące funkcjonowania Centrum Usług Społecznych w gminie Czarnia w latach 2021-2023 przedstawia poniższa Tabela 6.

Tabela 6. Podstawowe informacje o Centrum Usług Społecznych w Czarni (dawniej GOPS) w latach 2021-2023

Informacje	2021	2022	2023
Liczba osób korzystających	172	154	198
Liczba personelu	8	10	11
Liczba personelu w przeliczeniu na etaty	8,00	10,00	10,50
Podstawa zaangażowania personelu	Umowa o pracę	Umowa o pracę	Umowa o pracę
Liczba personelu w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców	3,5	4,5	4,5
Podmiot prowadzący	Gmina	Gmina	Gmina
Sposób kierowania do podmiotu	Wniosek o pomoc/ zgłoszenie/ wydanie decyzji	Wniosek o pomoc/ zgłoszenie/ wydanie decyzji	Wniosek o pomoc/ zgłoszenie/ wydanie decyzji
Źródła i wysokości finansowania	Środki własne: 429 021,48 zł Dotacja celowa: 5 251 226,49 zł Środki unijne: 462 549,95 zł Środki krajowe: 862 785,46 zł Środki RFIL: 834 846,18 zł	Środki własne: 408 905,97 zł Dotacja celowa: 4 109 453,21 zł Środki unijne: 795 652,05 zł Środki krajowe: 148 405,88 zł Środki RFIL: 197 837,82 zł Środki z funduszu przeciwdziałania COVID-19: 1 221 960,00 zł	Środki własne: 931 707,05 zł Dotacja celowa: 2 707 326,43 zł Środki unijne: 849 123,17 zł Środki krajowe: 158 379,46 zł Środki RFIL: 51 721,13 zł Środki z funduszu przeciwdziałania COVID-19: 1 530,00 zł
Koszty utrzymania	7 063 919,56 zł	6 882 214,93 zł	4 699 787,24 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów MRiPS-05, MRiPS-06 oraz danych własnych gminy

W ramach Centrum Usług Społecznych funkcjonują dwa Kluby Samopomocy SENIOR+ obejmujące wsparciem osoby starsze zamieszkujące gminę, dofinansowane w ramach Programu wieloletniego Senior + z MRiPS. Klub Senior+ w Czarni powstał w 2021 r. natomiast Klub Senior+ w Długiem w 2020 r. Kluby dysponują 30 miejscami, po 15 na każdy klub, których wykorzystanie zwiększało się co roku, z 20 osób korzystających w 2021 roku do 28 w 2023 roku (93% zajętych miejsc w 2023 roku). W roku 2024 w obydwu klubach było po 15 uczestników. Mieszkańcy zainteresowani uczestnictwem w działaniu klubu zgłaszają się poprzez uzupełnienie deklaracji uczestnictwa. Osoby te uczestniczą w organizowanych działaniach przez cały rok. W Klubach zatrudniona jest 1 osobę na cały etat na podstawie umowy o pracę, po pół etatu na każdy klub. Koszty utrzymania Klubu rosły co roku z poziomu 86 549,78 zł w 2021 roku do 184 605,32 zł w 2023 roku, co przekłada się na wzrost w analizowanym okresie o 113,29%. Podstawowe informacje dotyczące funkcjonowania Klubu Senior+ w Czarni i w Długiem w latach 2021-2023 przedstawia **Błąd! Nieprawidłowy odsyłacz do zakładki: wskazuje na nią samą.**

Tabela 7. Podstawowe informacje dotyczące Klubu Senior+ w latach 2021-2023

Informacje	2021	2022	2023
Liczba miejsc	30	30	30
Liczba osób korzystających	20	24	28
Średni okres korzystania z usługi	12 miesięcy	12 miesięcy	12 miesięcy
Liczba personelu	1	1	1
Liczba personelu w przeliczeniu na etaty	1,00	1,00	1,00
Podstawa zaangażowania personelu	Umowa o pracę	Umowa o pracę	Umowa o pracę
Liczba personelu w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców	0,5	0,4	0,4
Podmiot prowadzący	Gmina	Gmina	Gmina
Sposób kierowania do podmiotu	Deklaracja uczestnictwa	Deklaracja uczestnictwa	Deklaracja uczestnictwa
Źródła i wysokości finansowania	Środki własne: 55 337,91 zł	Środki własne: 92 810,25 zł	Środki własne: 123 405,32 zł
	Dotacja celowa: 31 211,81 zł	Dotacja celowa: 57 842,59 zł	Dotacja celowa: 61 200,00 zł
Koszty utrzymania	86 549,78 zł	150 652,84 zł	184 605,32 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów MRiPS-05, MRiPS-06 oraz danych własnych gminy

Ponadto mieszkańcy gminy Czarnia mogą korzystać z usług oferowanych przez jednostki powiatu ostrołęckiego, do których należą:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrołęce – jednostka organizacyjna pomocy społecznej na szczeblu powiatowym.
- Warsztat Terapii Zajęciowej w Ostrołęce – podmiot prowadzi zajęcia dla 22 uczestników z terenu powiatu ostrołęckiego.
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Dom dla dzieci w Czarnowcu”.
- Dwie Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne w Myszyńcu oraz Czerwinie.

Mieszkańcy gminy Czarnia mają możliwość korzystania również z następujących placówek prowadzonych przez sąsiednie gminy:

- Środowiskowy Dom Samopomocy w Białusnym Lasku (gmina Myszyńiec), placówka posiada – 30 miejsc statutowych, dom typu A, B, D.
- Schronisko dla Osób Bezdomnych w Łażniewie (na podstawie porozumienia).

- Schronisko dla Osób Bezdomnych MONAR w Turowie koło Przasnysza (na podstawie porozumienia).

Ponadto, oprócz wspomnianego CUS oraz klubów Senior+, z punktu widzenia różnego rodzaju pomocy udzielanej mieszkańcom gmina Czarnia dysponuje następującymi zasobami instytucjonalnymi:

- Urząd Gminy Czarnia
- Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Czarnia
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Czarni
- Publiczna Szkoła Podstawowa im. Brata Zenona Żebrowskiego w Surowem z oddziałem przedszkolnym
- Publiczna Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Czarni z oddziałem przedszkolnym
- Komenda Miejska Policji w Myszyńcu
- Komenda Policji w Ostrołęce
- Powiatowy Urząd Pracy w Ostrołęce
- Sąd Rejonowy w Ostrołęce
- Żłobek przy Publicznej Szkole Podstawowej w Surowem
- Placówki ochrony zdrowia. Przychodnia lekarska Kazimierz Dobkowski w Czarni
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Czarni
- Gminna Biblioteka Publiczna w Czarni i w Surowem
- Ośrodek Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przepięstwem w Ostrołęce oraz punkt w Przasnyszu, Pułtusk, Wyszkowie, Ostrowi Mazowieckiej, Makowie Mazowieckim
- Parafia Niepokalanego Poczęcia NMP w Czarni
- Organizacje pozarządowe.

W latach 2021-2023 widoczna jest zależność ważna z punktu widzenia usług społecznych. Liczba świadczeń niepieniężnych wzrasta stopniowo, podczas gdy świadczenia pieniężne maleją. W opisywanych latach, żadnej osobie ani rodzinie nie przyznano świadczeń w ramach zadań zleconych. Liczba rodzin korzystających z świadczeń przyznawanych w ramach zadań własnych rosła w ostatnich latach i w roku 2023 wynosiła 99, podobnie było w kontekście liczby osób, których liczba wzrosła do poziomu 198. W ramach pomocy socjalnej na koniec analizowanego okresu pomoc otrzymało 105 rodzin. Zestawienie liczb rodzin, korzystających ze świadczeń w latach 2021-2023, przedstawia **Tabela 8**.

Tabela 8. Liczba rodzin korzystająca ze świadczeń pieniężnych, niepieniężnych oraz pozostałych usług w latach 2021-2023

Rodzaj świadczeń	Liczba osób			Liczba rodzin		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Świadczenia ogółem	172	154	198	75	78	99
w tym:						
Świadczenia pieniężne	72	32	38	68	32	37
Świadczenia niepieniężne	103	124	162	47	58	75
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych	0	0	0	0	0	0
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych	172	154	198	75	78	99
Pomoc udzielana w ramach pomocy socjalnej	X	X	X	179	106	105

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów MRiPS-03

Łączna kwota świadczeń z pomocy społecznej w ramach zadań własnych gminy Czarnia w 2023 roku wyniosła 310 729 zł. W porównaniu do roku 2021 był to wzrost łącznej kwoty świadczeń o 53,83%. Biorąc pod uwagę poszczególne rodzaje świadczeń największą kwotę

w 2023 roku przeznaczono na wydatki związane z posiłkami (141 334 zł), którymi objęto 158 osób oraz na zasiłki stałe (64 610 zł), które otrzymywało 9 osób. Szczegółowe dane dotyczące liczby rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej w ramach zadań własnych w latach 2021-2023 w gminie Czarnia przedstawia poniższa **Tabela 9**.

Tabela 9. Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej w ramach zadań własnych w latach 2021-2023 wraz z kwotą świadczeń

Rodzaj świadczeń	Liczba osób			Liczba rodzin			Kwota świadczeń		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Ogółem	172	154	198	75	79	99	201 994 zł	275 913 zł	310 729 zł
W tym:									
Zasiłki stałe	12	9	9	12	9	9	59 773 zł	64 535 zł	64 610 zł
Zasiłki okresowe	17	11	13	17	11	13	25 536 zł	20 769 zł	30 494 zł
Schronienie	0	0	1	0	0	1	0 zł	0 zł	0 zł
Posiłek	97	121	158	41	55	71	40 120 zł	117 902 zł	141 334 zł
Ubranie	0	0	0	0	0	0	0 zł	0 zł	0 zł
Usługi opiekuńcze – ogółem	6	3	3	6	3	3	46 060 zł	49 662 zł	51 453 zł
Poradnictwo specjalistyczne (prawne, psychologiczne, rodzinne)	X	X	X	1	0	0	X	X	X
Interwencja kryzysowa	X	X	X	0	0	0	X	X	X
Praca socjalna	X	X	X	179	106	105	X	X	X

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportu MRiPS-03

4.2.2. USŁUGI ŚWIADCZONE W ŚRODOWISKU

W 2021 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarni został przekształcony w Centrum Usług Społecznych w gminie Czarnia. Od V 2021 r. rozpoczęto realizację 11 osób społecznych skierowanych do wszystkich mieszkańców gminy w ramach realizowanego projektu ze środków unijnych, Oś priorytetowa: II. Efektywne polityki publiczne na rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.8. Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym. Projekt pn. „Centrum Usług Społecznych w gminie Czarnia”. Utworzony Program Usług Społecznych zawiera 5 następujących obszarów: Pomoc społeczna, Promocja i ochrona zdrowia, Wspieranie osób z niepełnosprawnością osób z problemami ruchowymi, Wsparcie rodziny oraz Edukacja publiczna.

Gmina Czarnia realizuje szereg usług społecznych/ środowiskowych skierowanych do poszczególnych grup społecznych. Realizacja usług poprzedzona jest Diagnozą potrzeb i potencjału społeczności lokalnej oraz bieżącą diagnozą potrzeb przeprowadzana przez organizatora społeczności lokalnej.

Osoby starsze objęte są usługami opiekuńczymi, w tym usługami sąsiedzkimi. Ponadto na terenie gminy funkcjonują dwa Kluby Senior+ (w Czarni i w Długiem). Realizowany jest także Program Ministerialny „Korpus Wsparcia Seniorów”. Centrum jest także opiekunem Gminnej Rady Seniorów, która we współpracy z OSL realizuje wspólne przedsięwzięcia.

W przypadku osób z niepełnosprawnościami usługi w gminie realizowane są poprzez Programy Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej finansowane z Funduszu Solidarnościowego takich jak: Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej oraz Opieka Wytchnieniowa dla opiekuna osoby z niepełnosprawnościami oraz rehabilitacja osób dorosłych z problemami ruchowymi. Ponadto osoby z niepełnosprawnościami oraz osoby w kryzysie zdrowia psychicznego kierowane są do Środowiskowego Domu Samopomocy w Białuskim Lasku.

Rodzina z dziećmi ma możliwość skorzystania ze wsparcia asystenta rodziny, pedagoga a także bieżącego wsparcia w postaci pracy socjalnej, świadczonej w środowisku. Centrum koordynuje pracę Młodzieżowej rady Gminy Czarnia, którego opiekunem jest OSL. We współpracy z młodzieżą realizowane są inicjatywy w ramach programów wsparcia Mazowieckiego Urzędu Marszałkowskiego w Warszawie.

Na terenie gminy realizowane są usługi społeczne związane z organizowanymi przedsięwzięciami, akcjami społecznymi i różnego typu wydarzeniami, skierowane do wszystkich grup wsparcia. Są to działania z zakresu animacji społeczności lokalnej, promocji i ochrony zdrowia, a także klubu wolontariusza.

Wszystkie usługi są realizowane w zależności od indywidualnych potrzeb mieszkańców oraz zgodnie z indywidualnym planem usług społecznych w przypadku dłuższego korzystania z usług lub koordynacji wielu usług. Szczegółowe informacje dotyczące usług świadczonych w środowisku na terenie gminy Czarnia przedstawia poniższa Tabela 10.

Tabela 10. Usługi środowiskowe świadczone na terenie jednostki

Grupa objęta wsparciem	Formy wsparcia świadczone w środowisku	Wymiar świadczonych usług	Podmiot odpowiedzialny za realizację usługi	Liczba personelu
Osoby starsze	1. Usługi opiekuńcze, w tym usługi sąsiedzkie	3 osoby w roku 2023 i 2024 1879 godzin w roku 2023 Usługi sąsiedzkie w 2023 objęto pomocą 6 osób W roku 2024- 5 osób (zatrudniono 5 osób na umowę zlecenie)	CUS CUS	3 osoby zatrudnione na podstawie umowy zlecenia 1 wolontariusz 2 koordynatorów programu 5 osób umowa zlecenie
	2. Usługi wspierające dla Seniorów	Wyjazdy integracyjne zrealizowano w 2023 r. Usługi opiekuńcze dla seniorów dla 8 osób w wymiarze 2770 godzin	CUS	Umowy zlecenie z opiekunkami
	3. Klub Senior+ w Czarni i Długiem	W związku z organizowanymi przedsięwzięciami/ akcjami społecznym/ wydarzeniami 20 godzin tygodniowo każdy Klub. KS+ działają przez cały rok. KS+ w Czarni - wtorki, czwartki 8-16, piątek 7-11 KS+w Długiem - poniedziałki, środy 8-16, piątek 11-15 W roku 2024 zaplanowano: - zajęcia ruchowe - zajęcia z psychologiem - warsztaty (kulinarne, rękodzieło) - terapia tańcem, ruchem, śpiewem - spotkania okolicznościowe W roku 2023: - spotkania przy kawie i herbacie - zajęcia taneczno-muzyczne- 70 godz. w każdym klubie - zajęcia pilates - warsztaty „zero waste” - zajęcia psycho-edukacyjne - zajęcia z cyfryzacji - 10 godzin - warsztaty z rękodzieła - wyjazdy kulturalno-edukacyjne - spotkania okolicznościowe	CUS	1 kierownik KS+ 15 uczestników w każdym Klubie 3 specjalistów zatrudnionych na podstawie umowy zlecenia (psycholog, ćwiczenia ruchowe, terapia tańcem, ruchem, śpiewem)
	4. Animacja społeczności lokalnej	W związku z organizowanymi przedsięwzięciami/ akcjami społecznym/ wydarzeniami	CUS Organizacje pozarządowe w tym	W zależności od potrzeb OSL- 1 osoba GRS - 8 osób

Grupa objęta wsparciem	Formy wsparcia świadczone w środowisku	Wymiar świadczonych usług	Podmiot odpowiedzialny za realizację usługi	Liczba personelu
		W roku 2023 zrealizowano 29 akcji jednorazowych dla osób starszych	KGW na podstawie porozumień Gminna Rada Seniorów	wolontariusze
	5. Promocja i ochrona zdrowia	W związku z organizowanymi przedsięwzięciami/akcjami społecznym/ wydarzeniami	CUS Organizacje pozarządowe w tym KGW na podstawie porozumień	OSL na podstawie porozumień Gminna Rada Seniorów - 8 osób Uczestnicy KS+ - 30 osób
	6. Klub wolontariusza	W związku z organizowanymi przedsięwzięciami/akcjami społecznym/ wydarzeniami Akcje społeczne zgodnie z zapotrzebowaniem W 2023 r.	CUS Organizacje pozarządowe w tym KGW na podstawie porozumień Indywidualni sponsorzy	W zależności od potrzeb i realizowanych przedsięwzięć w tym ich zasięgu (sołectwo, gmina, rodzina, instytucja)
Osoby z niepełnosprawnościami	1. Usługi opiekuńcze,	Usługi opiekuńcze 1 osoba z niepełnosprawnością	CUS	1 osoba zatrudniona na podstawie umowy zlecenia
	2. Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej	2023 – 3 osoby 1320 godzin w roku.	CUS	3-osoby zatrudnione na podstawie umowy zlecenia
	3. Opieka wytchnieniowa	1840 godziny zrealizowano w roku 2023. 8 osób objęto wsparciem W roku 2024 – max. 208 h dla 8 osób w tym jedno dziecko	CUS	7 osób zatrudnionych na podstawie umowy zlecenia
	4. Kierowanie do ŚDS	Aktualnie ² przebywa 8 osób z gminy Czarnia	ŚDS w Białym Lasku Typ A, B, D	8 osób zatrudnionych w ŚDS
	5. Animacja społeczności lokalnej	W związku z organizowanymi przedsięwzięciami/akcjami społecznym/ wydarzeniami	CUS Organizacje pozarządowe w tym	Organizator Społeczności Lokalnej Wolontariusze na podstawie akcyjnej umowy wolontariackiej

² Stan na listopad 2024 roku.

Grupa objęta wsparciem	Formy wsparcia świadczone w środowisku	Wymiar świadczonych usług	Podmiot odpowiedzialny za realizację usługi	Liczba personelu
			KGW na podstawie porozumień	
	6. Promocja i ochrona zdrowia	W związku z organizowanymi przedsięwzięciami/akcjami społecznym/ wydarzeniami	CUS	Organizator Społeczności Lokalnej Porozumienia z podmiotami realizującymi promocję i profilaktykę zdrowia
	7. Klub wolontariusza	W związku z organizowanymi przedsięwzięciami/akcjami społecznym/ wydarzeniami	CUS	Wyznaczony koordynator Klubu Wolontariusza na podstawie porozumienia
	8. Wspieranie osób z niepełnosprawnością oraz problemami ruchowymi prowadzenie gabinetów fizjoterapii	165 osób skorzystało z rehabilitacji w 2024 w 10-dniowych spotkaniach rehabilitacyjnych 152 osoby w roku 2023 – usługa była realizowana przez Stowarzyszenie Miłośnicy Ziemi Kurpiowskiej	Dofinansowanie z NFZ i środków własnych Wyłoniony na podstawie konkursu ofert podmiot zdrowotny realizujący usługi w CUS	2 rehabilitantów realizowane przez podmiot zdrowotny Rehabilitacja Monika Mastyna Fizjo
Rodziny z dziećmi	1. Asystent rodziny	40 godzin miesięcznie w roku 2024	CUS	1 osoba zatrudniona na podstawie umowy zlecenia
	2. Pedagog/logopeda	W roku 2023 8/25 zrealizowano 211/25 godzin (usługa realizowana zgodnie z potrzebami)	CUS	2 osoby zatrudnione na podstawie umowy zlecenia
	3. Terapeuta ds. uzależnień i współuzależnień	W 2023 r. 23 osoby zrealizowano 244 godzin (usługa społeczna realizowana zgodnie z potrzebami)	CUS	1 osoba zatrudniona na podstawie umowy zlecenia
	4. Wsparcie psychologiczne	W 2023 r. 89 osób zrealizowano 204 godziny (usługa społeczna realizowana zgodnie z potrzebami)	CUS	1 osoba zatrudniona na podstawie umowy zlecenia
	5. Stomatolog dla dzieci	W 2023 roku 18 dzieci W 2024 roku usługa nie była realizowana	CUS	Umowa o współpracy Wyłoniony wykonawca
	6. Przeciwdziałanie bezrobociu/koszyk kursów	W 2023 r. 13 osób 500 godzin doradztwa zawodowego 7 kursów zawodowych	CUS organizacja pozarządowa	Otwarty konkurs ofert Wyłoniona organizacja pozarządowa

Grupa objęta wsparciem	Formy wsparcia świadczone w środowisku	Wymiar świadczonych usług	Podmiot odpowiedzialny za realizację usługi	Liczba personelu
		W 2024 roku usługa nie była realizowana		
	7. Animacja społeczności lokalnej	W związku z organizowanymi przedsięwzięciami/akcjami społecznym/ wydarzeniami	CUS Organizacje pozarządowe w tym KGW na podstawie porozumień Szkoły podstawowe w Czarni i Surowem SOSW w Czarni	OSL, dyrekcja i nauczyciele szkoły, Rada Młodzieżowa - 9 osób
	8. Promocja i ochrona zdrowia	W związku z organizowanymi przedsięwzięciami/akcjami społecznym/ wydarzeniami	CUS	
	9. Klub wolontariusza	W związku z organizowanymi przedsięwzięciami/akcjami społecznym/ wydarzeniami	CUS Szkoły podstawowe, szkolne kluby wolontariatu	Opiekun klubu, OSL, 2 nauczyciele/ opiekunowie ze szkół
Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	1. Animacja społeczności lokalnej ³	W związku z organizowanymi przedsięwzięciami/akcjami społecznym/ wydarzeniami	CUS	OSL Wolontariusze, organizacje pozarządowe
	2. Promocja i ochrona zdrowia	W związku z organizowanymi przedsięwzięciami/akcjami społecznym/ wydarzeniami	CUS	OSL Wolontariusze, organizacje pozarządowe
	3. Klub wolontariusza	W związku z organizowanymi przedsięwzięciami/akcjami społecznym/ wydarzeniami	CUS	OSL Wolontariusze, organizacje pozarządowe
	4. Kierowanie do ŚDS	Aktualnie ⁴ przebywa 8 osób z gminy Czarnia	CUS przeprowadza wywiad, kieruje OPS Myszyniec, realizacja	8 osób zatrudnionych w ŚDS w Białym Lasku (terapeuci, psycholog, pracownicy socjalni)

³ Działanie nie jest skierowane tylko do osób w kryzysie zdrowia psychicznego. Gmina Czarnia nie dysponuje placówką nastawioną wyłącznie na osoby w kryzysie zdrowia psychicznego, brak jest specjalistycznych usług opiekuńczych z uwagi na deficyt personelu spełniającego wymagania. Animacja, promocja i prowadzenie klubu są działaniami towarzyszącymi, w których mogą uczestniczyć wszyscy mieszkańcy gminy.

⁴ Stan na listopad 2024 roku.

Grupa objęta wsparciem	Formy wsparcia świadczone w środowisku	Wymiar świadczonych usług	Podmiot odpowiedzialny za realizację usługi	Liczba personelu
			ŚDS w Białym Lasku	
Osoby w kryzysie bezdomności i zagrożone bezdomnością	1. Kierowanie do ośrodków wsparcia	Aktualnie ⁵ 1 osoba przebywa w schronisku dla osób bezdomnych	CUS	Schronisko dla osób bezdomnych poza terenem gminy. Pracownik socjalny wydający decyzję o skierowaniu i odpłatności Porozumienie ze schroniskiem.

Zródło: opracowanie własne na podstawie raportu MRiPS-03 oraz danych własnych gminy

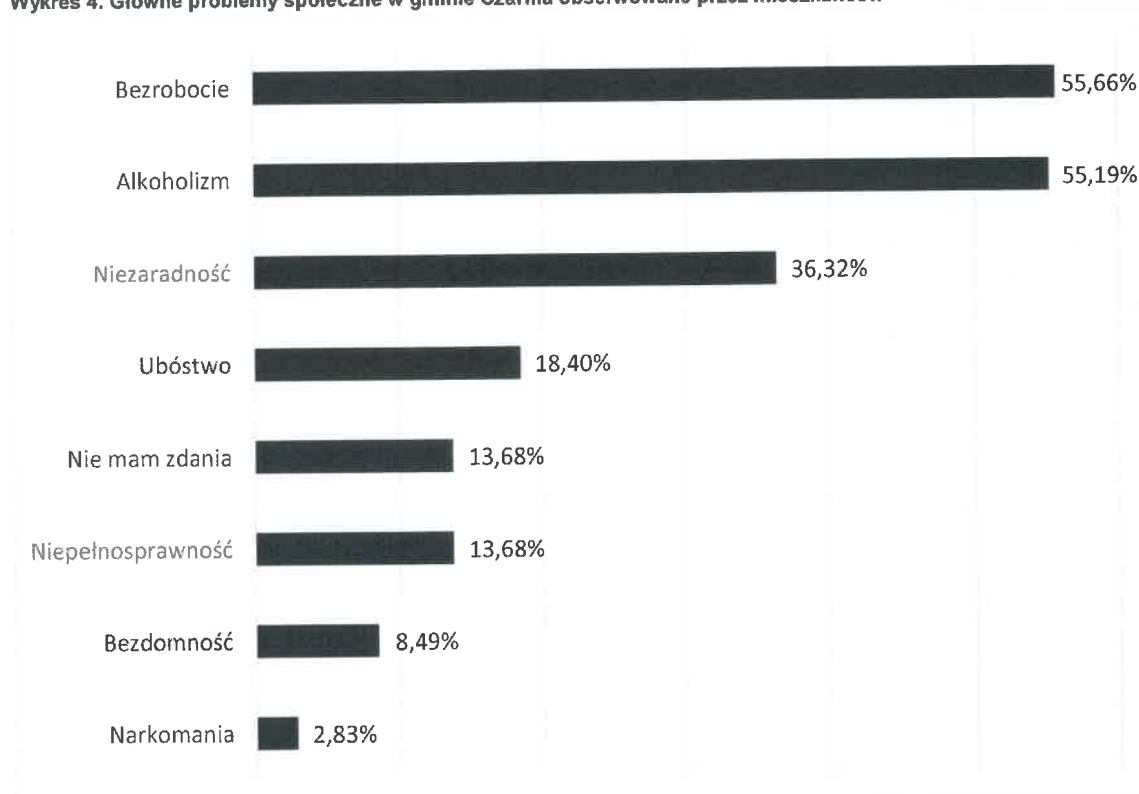
⁵ Stan na listopad 2024 roku.

4.3. DIAGNOZA POTRZEB

4.3.1. POTRZEBY MIESZKAŃCÓW

W celu rozpoznania potrzeb mieszkańców Czarni, zapytano w ramach badania kwestionariuszowego o główne problemy społeczne występujące na terenie gminy. Każdy respondent miał możliwość wskazania dwóch głównych zaobserwowanych przez siebie problemów. Dwoma najczęściej wskazywanymi problemami okazało się bezrobocie (55,66% ankietowanych wskazało ten problem) oraz alkoholizm (55,19%). Nieco mniej osób wskazywało na niezaradność, w tym bierność, które uzyskało 36,32% głosów. Ponadto podkreślano problem ubóstwa (18,40%), niepełnosprawności (13,68%), bezdomności i zagrożenia bezdomnością (8,49%) oraz narkomanii (2,38%). Szczegółowy rozkład odpowiedzi na pytanie o główne problemy społeczne występujące w Czarni przedstawia poniższy Wykres 4.

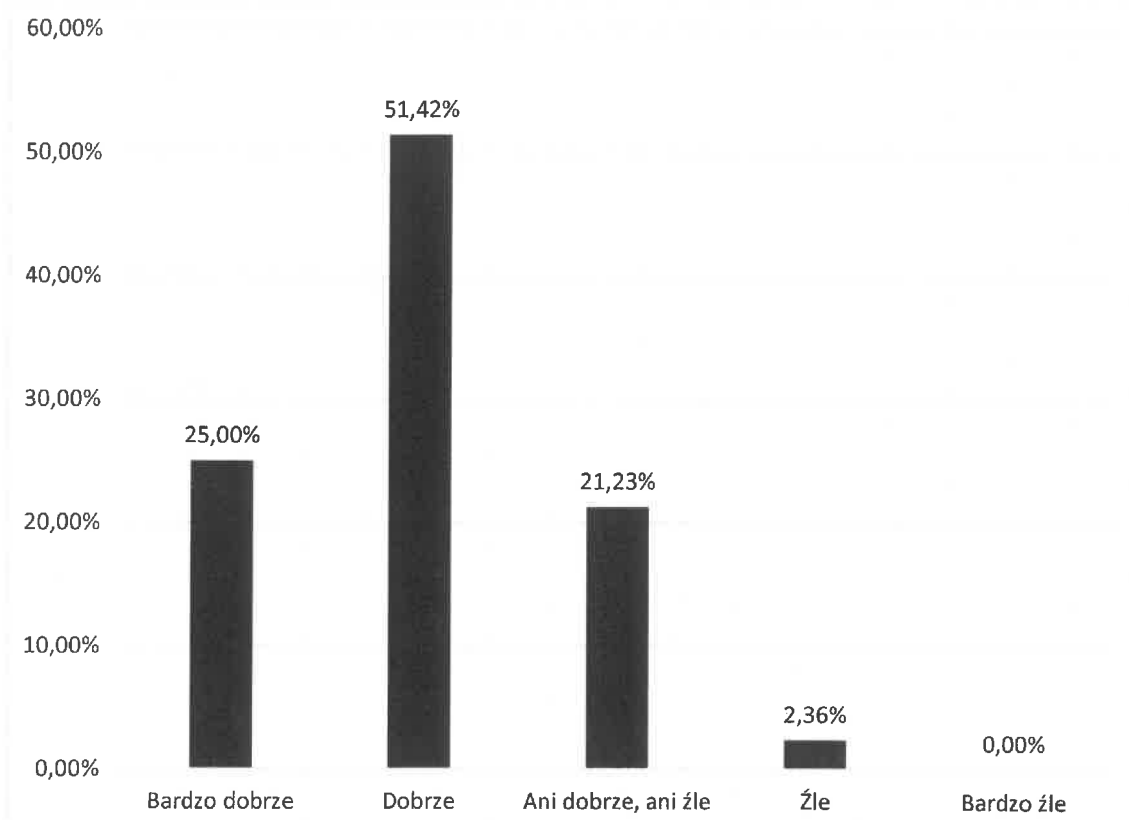
Wykres 4. Główne problemy społeczne w gminie Czarnia obserwowane przez mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania PAPI; n=212

Mieszkańców zapytano również o ich ocenę warunków życia w gminie. Ponad 75% respondentów wskazywało odpowiedź pozytywną – 25% odpowiedzi „bardzo dobrze” oraz 51,42% odpowiedzi „dobrze”. Jedynie 2,36% ankietowanych wskazało na złe warunki życia, natomiast bardzo złych warunków nie wskazał żaden respondent. Odpowiedź „Ani dobrze, ani źle” zaznaczyło 21,23% uczestników badania. Szczegółowy rozkład odpowiedzi na pytanie „Jak ocenia Pan/Pani warunki życia w Czarni?” przedstawia poniższy Wykres 5.

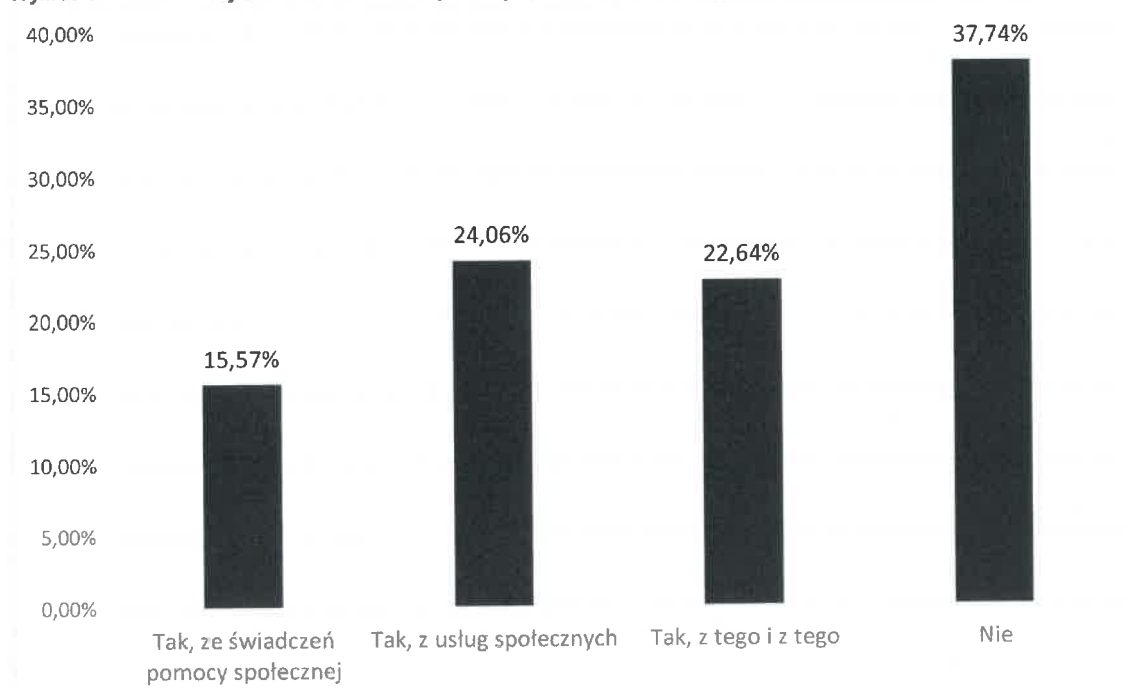
Wykres 5. Ocena warunków życia mieszkańców Czarni

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania PAPI; n=212

W celu dokonania ogólnej oceny pomocy społecznej/ usług społecznych w gminie Czarnia zapytano respondentów o to, czy korzystają ze świadczeń lub usług. Ponad połowa ankietowanych wskazała, że korzysta ze świadczeń pomocy społecznej lub z usług społecznych (lub z tego i tego). Te osoby stanowiły łącznie 62,26% wszystkich respondentów, natomiast 37,74% osób wskazało, że nie korzysta ze świadczeń i usług. Szczegółowy rozkład odpowiedzi na pytanie „Czy korzysta Pan/i ze świadczeń pomocy społecznej/ usług społecznych?” przedstawia poniższy Wykres 6.

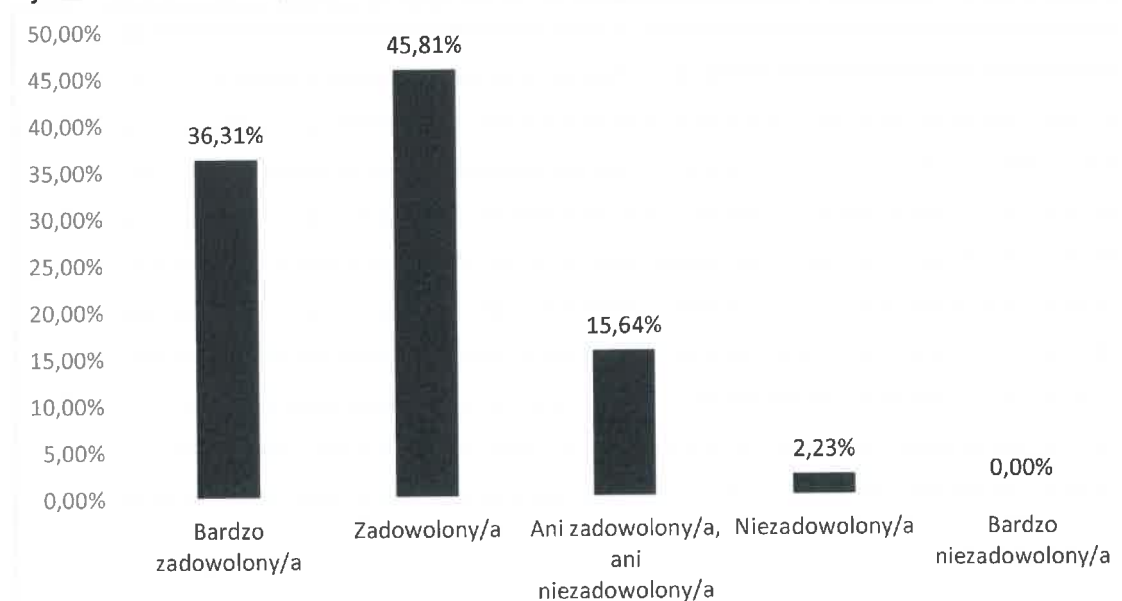
Wykres 6. Poziom korzystania ze świadczeń pomocy społecznej i/lub usług społecznych w gminie Czarnia

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania PAPI; n=212

W następnym kroku osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej/ usług społecznych zapytano o to czy są z nich zadowoleni. Łącznie 82,12% respondentów tego pytania wskazało, że są zadowoleni lub bardzo zadowoleni. Jedynie 2,23% ankietowanych wskazało odpowiedź „niezadowolony/a”, a żaden respondent nie zaznaczył odpowiedzi „bardzo niezadowolony/a”. Łącznie 15,64% uczestników badania wskazało, że nie są ani zadowoleni ani niezadowoleni. Szczegółowy rozkład odpowiedzi na pytanie „Czy jest Pan/i zadowolony/a z pomocy społecznej/ usług społecznych” przedstawia poniższy Wykres 7.

Wykres 7. Zadowolenie mieszkańców ze świadczeń pomocy społecznej i/lub usług społecznych w gminie Czarnia

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania PAPI; n=132

Ankietowanych mieszkańców poproszono o ocenę różnych usług oferowanych na terenie gminy. Najlepiej oceniono ofertę Gminnej Biblioteki Publicznej (81,60% pozytywnych odpowiedzi). Nieco mniej pozytywnych odpowiedzi otrzymały: jakość oferty dla seniorów

(78,77%), jakość oferty szkół podstawowych (77,83%), jakość oferty przedszkoli (75,00%) oraz jakość oferty żłobków (70,76%). Poniżej progu 70% pozytywnych odpowiedzi znalazły się: jakość oferty kulturalnej (69,34%), jakość usług pomocy społecznej (69,34%), jakość usług dla osób z niepełnosprawnościami (60,84%), wzmacnianie aktywności społecznej mieszkańców (60,38%), wsparcie rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej (59,91%), jakość usług w ramach Klubu Wolontariatu (56,60%) oraz jakość usług na rzecz promocji i ochrony zdrowia (50,47%). Najniżej ocenianymi usługami (poniżej progu 50% pozytywnych odpowiedzi) były: realizacja inicjatyw Młodzieżowej Rady Gminy i Gminnej Rady Seniorów (49,06%), jakość oferty sportowo-rekreacyjnej oraz oferty spędzania czasu wolnego (37,44%), jakość usług dla osób bezrobotnych (23,59%), dostępność miejsc pracy (16,51%) oraz dostępność mieszkań komunalnych i socjalnych (15,57%). Po odrzuceniu odpowiedzi „trudno powiedzieć” dwie ostatnie wyżej wymienione usługi były jednocześnie najniżej ocenianymi (ponad 50% odpowiedzi negatywnych). Przyczyn niskiej oceny jakości usług dla osób bezrobotnych można upatrywać w niskiej frekwencji (12 osób) w realizowanych przez CUS zajęć z doradcą zawodowym i koszyku kursów (wymagający proces rekrutacji). Szczegółowy rozkład odpowiedzi na pytanie „Jak ocenia Pan/i jakość usług społecznych świadczonych na terenie gminy?” przedstawia poniższa Tabela 11.

Tabela 11. Ocena jakości usług społecznych oferowanych w gminie Czarnia – procentowy rozkład odpowiedzi na pytanie „Jak ocenia Pan/ Pani jakość usług społecznych świadczonych na terenie gminy?”

Usługa społeczna	Bardzo dobrze [%]	Raczej dobrze [%]	Ani dobrze, ani źle [%]	Raczej źle [%]	Bardzo źle [%]	Trudno powiedzieć [%]
Jakość oferty żłobków	32,55	38,21	6,13	2,36	0,00	20,75
Jakość oferty przedszkoli	30,66	44,34	5,66	1,89	0,47	16,98
Jakość oferty szkół podstawowych	31,13	46,70	8,96	1,89	0,00	11,32
Jakość oferty Gminnej Biblioteki Publicznej	33,49	48,11	6,13	0,47	4,25	7,55
Jakość oferty dla seniorów (Kluby Senior+, Usługi opiekuńcze, Korpus Wsparcia Seniora)	47,64	31,13	3,30	0,94	0,47	16,51
Jakość usług pomocy społecznej (praca socjalna, pomoc materialna)	29,25	40,09	10,38	4,26	0,00	16,04
Wsparcie rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej (asystent rodziny, pedagog, terapeuta, psycholog)	24,06	35,85	16,04	4,25	0,94	18,87
Jakość oferty kulturalnej (animacja społeczności lokalnej, realizowane dotychczas przedsięwzięcia kulturalne)	31,13	38,68	12,26	2,83	1,89	13,21
Jakość usług w ramach Klubu Wolontariatu	17,92	38,68	17,45	1,42	4,25	20,28
Jakość usług dla osób z niepełnosprawnościami (rehabilitacja)	20,75	40,09	14,62	0,47	4,72	19,34
Wzmacnianie aktywności społecznej mieszkańców (współpraca z organizatorem społeczności lokalnej, organizacjami pozarządowymi)	28,30	32,08	15,57	5,19	2,36	16,51
Jakość oferty sportowo-rekreacyjnej oraz oferty spędzania czasu wolnego	12,80	24,64	25,12	9,00	7,58	20,85
Jakość usług dla osób bezrobotnych (z zakresu aktywizacji zawodowej)	8,02	15,57	27,83	13,68	12,26	22,64
Jakość usług na rzecz promocji i ochrony zdrowia (cykliczne działania profilaktyczne)	12,26	38,21	18,40	7,08	5,66	18,40
Dostępność miejsc pracy ⁶	5,19	11,32	17,45	25,47	24,53	16,04
Dostępność mieszkań komunalnych i socjalnych	5,19	10,38	12,74	22,64	29,25	19,81
Realizacja inicjatyw Młodzieżowej Rady Gminy i Gminnej Rady seniorów	16,51	32,55	19,34	4,72	1,89	25,00

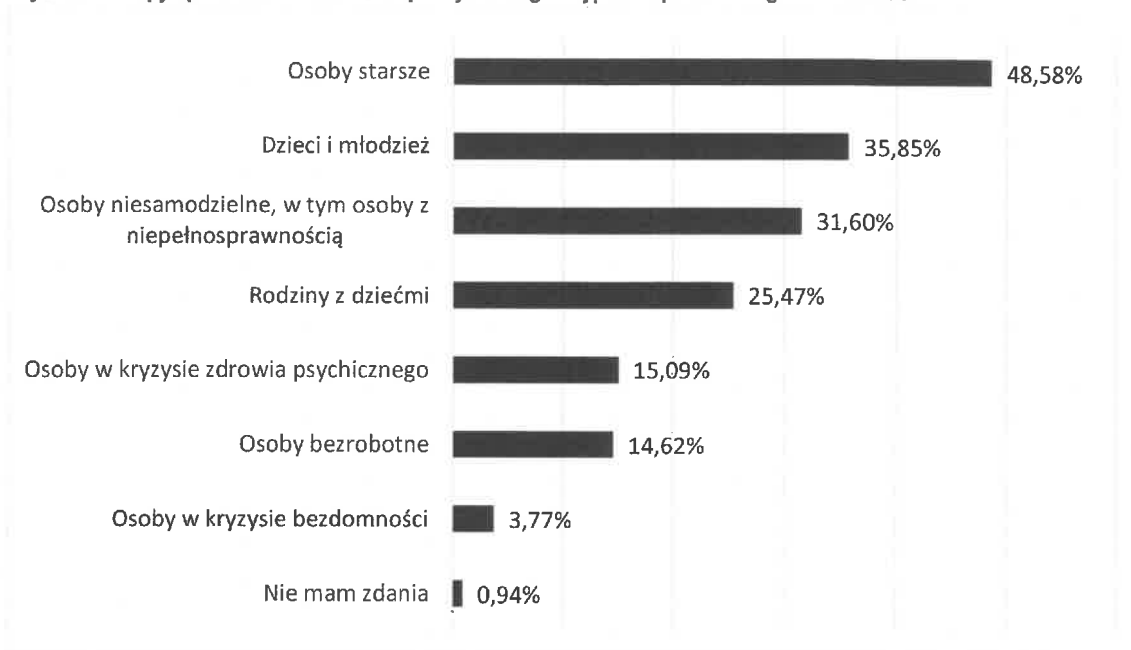
Źródło: opracowanie własne na podstawie badania PAPI; n=212

⁶ Brak zakładu pracy zatrudniającego mieszkańców. Gmina jest na etapie pozyskiwania producentów.

4.3.2. POTRZEBY WYBRANYCH GRUP DOCELOWYCH W PODZIALE NA OBSZARY WSPARCIA

W celu zbadania potrzeb docelowych grup wsparcia w pierwszej kolejności, zapytano respondentów o grupy społeczne, które powinny zostać priorytetowo objęte wsparciem w gminie Czarnia. Każdy uczestnik badania miał możliwość wskazania dwóch najważniejszych jego zdaniem grup. Najwięcej ankietowanych wskazało osoby starsze (48,58%). Nieco mniej osób zaznaczyło odpowiedzi dzieci i młodzież (35,85%), osoby niesamodzielne w tym z niepełnosprawnością (31,60%) oraz rodziny z dziećmi (25,47%). Najrzadziej wskazanymi odpowiedziami były osoby w kryzysie zdrowia psychicznego (15,09%), osoby bezrobotne (14,62%) oraz osoby w kryzysie bezdomności (3,77%). Szczegółowy rozkład odpowiedzi na pytanie „Jakie grupy społeczne powinny priorytetowo zostać objęte wsparciem w gminie Czarnia” przedstawia Wykres 8.

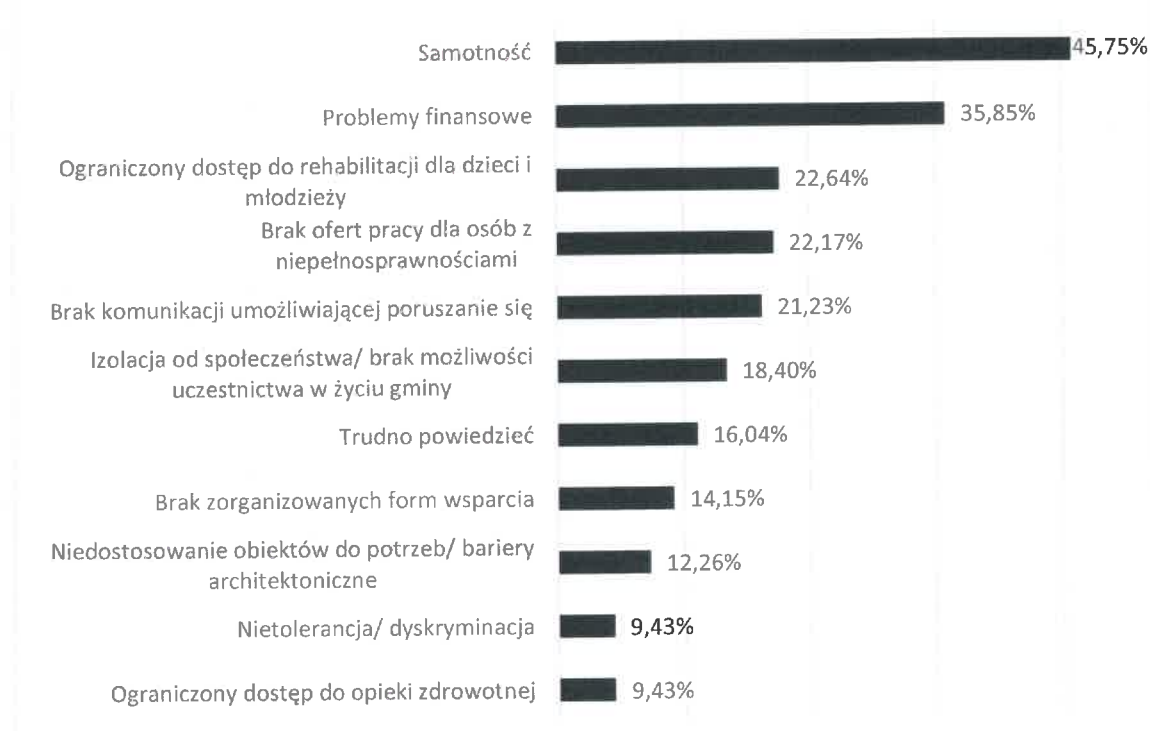
Wykres 8. Grupy społeczne wskazane do priorytetowego objęcia wsparciem w gminie Czarnia

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania PAPI; n=212

Następnie zapytano szczegółowo o konkretne grupy docelowe. Każdy respondent miał możliwość wskazania 3 najczęściej występujących problemów/ barier. W przypadku osób z niepełnosprawnościami jako najczęściej występujące problemy wskazywano samotność (zaznaczyło 45,75%) i problemy finansowe (35,85%). Nieco mniej odpowiedzi dotyczyło ograniczonego dostępu do rehabilitacji dla dzieci i młodzieży (22,64%), braku ofert pracy dla osób z niepełnosprawnościami (22,17%) oraz braku komunikacji umożliwiającej poruszanie się (21,23%). Najrzadziej wskazywano na izolację od społeczeństwa (18,40%), brak zorganizowanych form wsparcia (14,15%), niedostosowanie obiektów do potrzeb/bariery architektoniczne (12,26%), nietolerancję/ dyskryminację (9,43%) oraz ograniczony dostęp do opieki zdrowotnej. Szczegółowy rozkład odpowiedzi na pytanie o główne problemy dotyczące osób z niepełnosprawnościami w gminie Czarnia przedstawia poniższy Wykres 9.

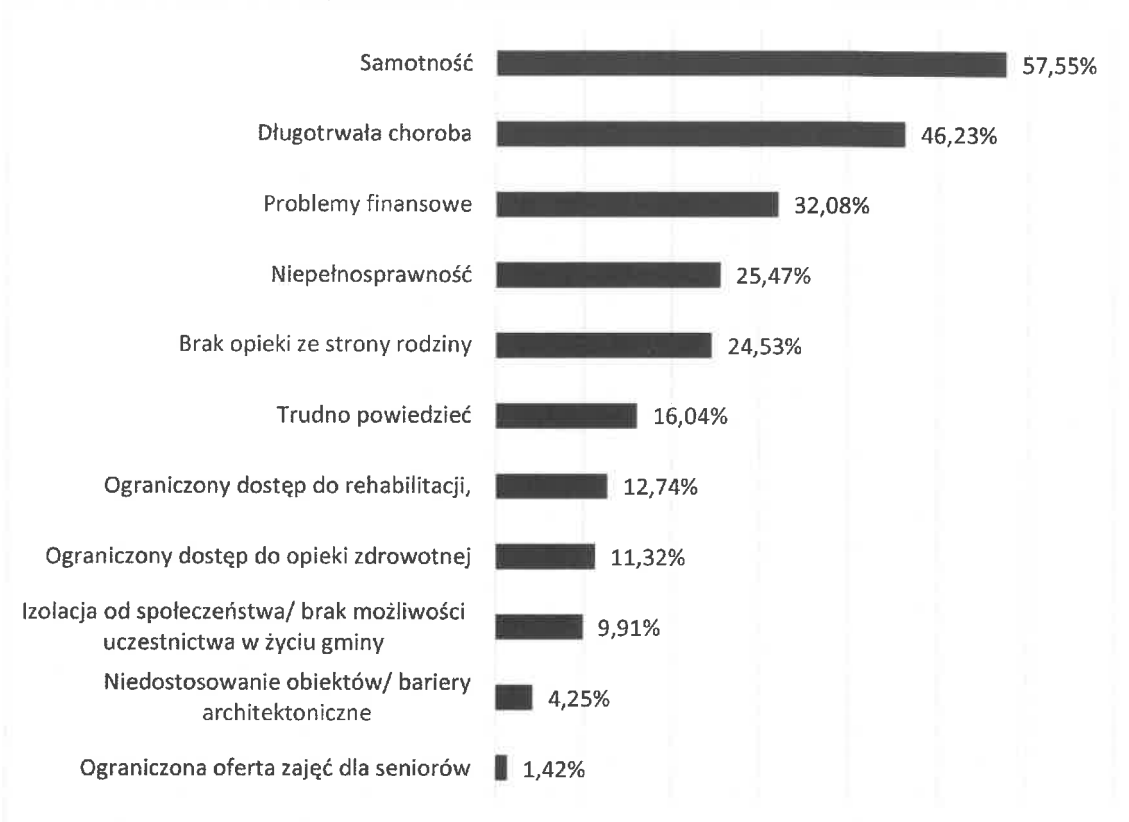
Wykres 9. Główne problemy dotyczące osób z niepełnosprawnościami w gminie Czarnia

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania PAPI; n=212

W kontekście głównych problemów dotyczących osób starszych w gminie Czarnia respondenci najczęściej wskazywali na samotność (57,55% odpowiedzi) oraz długotrwałą chorobę (46,23%). Wskazywana najczęściej samotność może wynikać z braku mieszkających na miejscu dzieci i wnuków, a także z problemów w łączności między sąsiadami, związanej z rozproszoną zabudową jednorodziną. Nieco mniej ankietowanych zaznaczyło problemy finansowe (32,08%), niepełnosprawność (25,47%) oraz brak opieki ze strony rodziny (24,53%). Poniżej progu 15% znalazły się odpowiedzi dotyczące ograniczonego dostępu do rehabilitacji (12,74%), ograniczonego dostępu do opieki zdrowotnej (11,32%), izolacji od społeczeństwa (9,91%). Jedynie 4,25% respondentów wskazało na niedostosowanie obiektów/ występowanie barier architektonicznych, a 1,42% zaznaczyło ograniczoną ofertę zajęć dla seniorów. Szczegółowy rozkład odpowiedzi na pytanie o główne problemy dotyczące osób starszych w gminie Czarnia przedstawia poniższy Wykres 10.

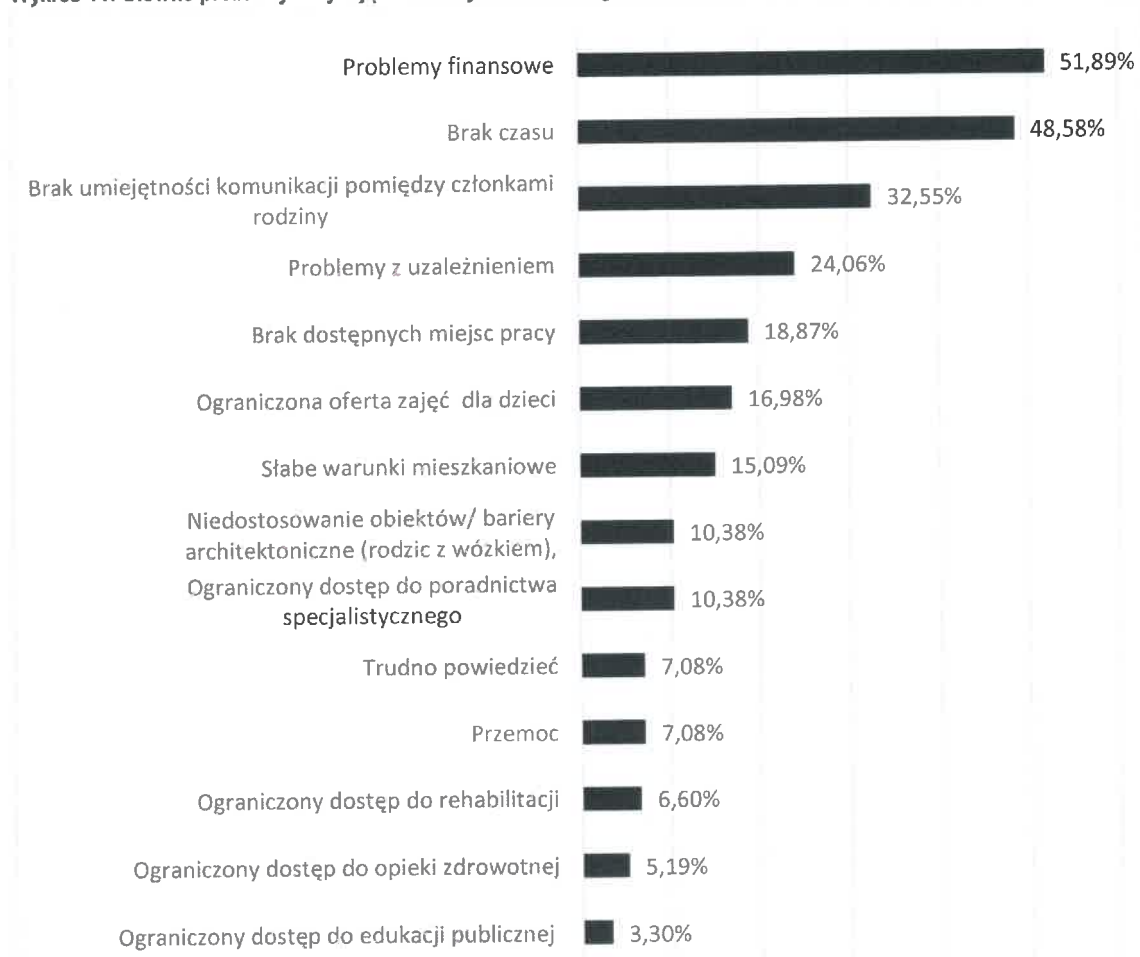
Wykres 10. Główne problemy dotykające osób starszych w gminie Czarnia

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania PAPI; n=212

W przypadku problemów i barier dotykających rodziny z dziećmi w gminie Czarnia najczęściej wskazywano na problemy finansowe (51,89% odpowiedzi) oraz brak czasu (48,58%). Nieco mniej osób wskazywało na brak umiejętności komunikacji pomiędzy członkami rodziny (32,55%), problemy z uzależnieniem (24,06%), brak dostępnych miejsc pracy (18,87%), ograniczoną ofertę zajęć dla dzieci (16,98%) oraz słabe warunki mieszkaniowe (15,09%). Poniżej progu 15% wskazań znalazły się odpowiedzi: niedostosowanie obiektów/ bariery architektoniczne (10,38%), ograniczony dostęp do poradnictwa specjalistycznego (10,38%), przemoc (7,08%), ograniczony dostęp do rehabilitacji (6,60%), ograniczony dostęp do opieki zdrowotnej (5,19%) oraz ograniczony dostęp do edukacji publicznej (3,30%). Szczegółowy rozkład odpowiedzi na pytanie o główne problemy dotykające rodzin z dziećmi w gminie Czarnia przedstawia poniższy Wykres 11.

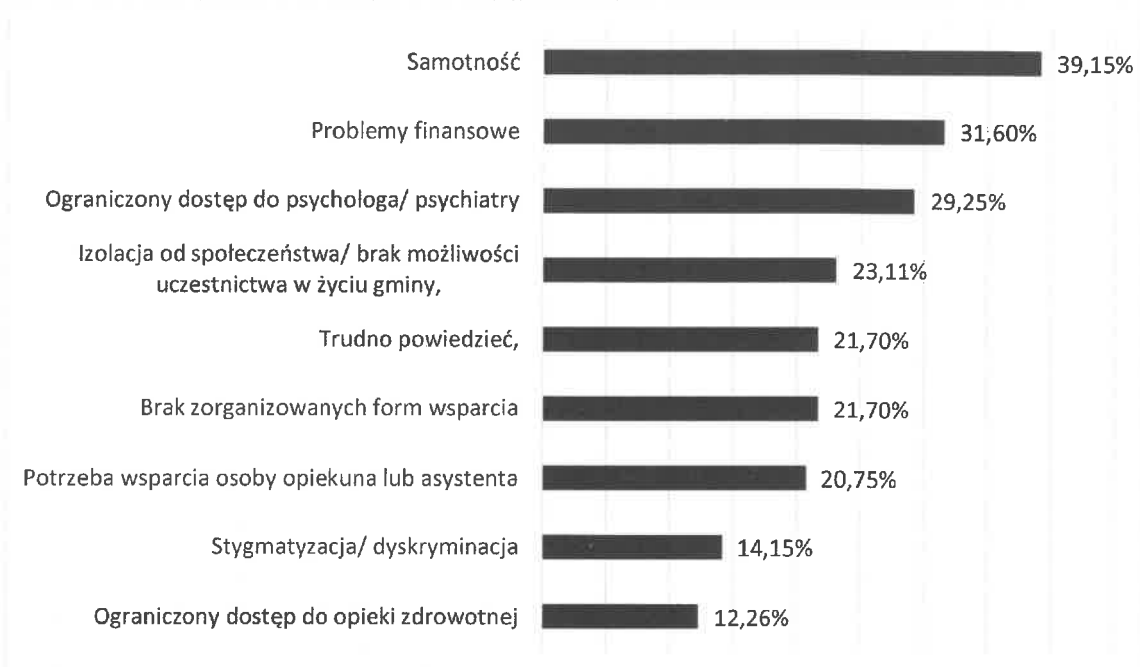
Wykres 11. Główne problemy dotyczące rodziny z dziećmi w gminie Czarnia

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania PAPI; n=212

Respondenci wskazali również główne problemy dotyczące osób w kryzysie zdrowia psychicznego. Najczęstszymi odpowiedziami były: samotność (39,15%), problemy finansowe (31,60%) oraz ograniczony dostęp do psychologa/psychiatry (29,25%). Rzadziej wskazywano na izolację od społeczeństwa (23,11%), brak zorganizowanych form wsparcia (21,70%) oraz potrzebę wsparcia osoby opiekuna lub asystenta (20,75%). Poniżej progu 15% wskazań znalazły się odpowiedzi „stygmatyzacja/ dyskryminacja” (14,15%) oraz ograniczony dostęp do opieki zdrowotnej (12,26%). Szczegółowy rozkład odpowiedzi na pytanie dotyczące głównych problemów dotyczących osoby w kryzysie zdrowia psychicznego w gminie Czarnia przedstawia poniższy Wykres 12.

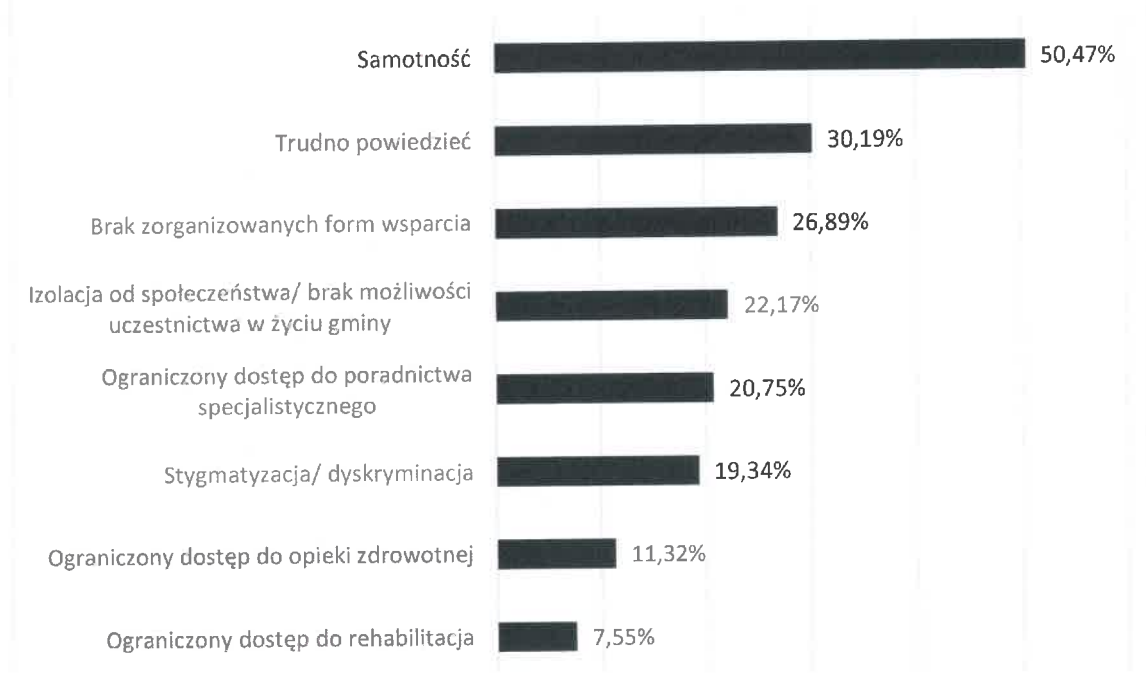
Wykres 12. Główne problemy dotyczące osób w kryzysie zdrowia psychicznego w gminie Czarnia

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania PAPI; n=212

Następnie pytano o główne problemy dotyczące osób w kryzysie bezdomności lub zagrożonych bezdomnością w gminie Czarnia. Najczęściej wskazywano samotność (50,47%) oraz brak zorganizowanych form wsparcia (26,89%). Nieco rzadziej zaznaczano izolację od społeczeństwa (22,17%), ograniczony dostęp do poradnictwa specjalistycznego (20,75%), stygmatyzację i dyskryminację (19,34%). Poniżej progu 15% znalazł się ograniczony dostęp do opieki zdrowotnej (11,32%) oraz ograniczony dostęp do rehabilitacji (7,55%). Szczegółowy rozkład odpowiedzi na pytanie dotyczące głównych problemów dotyczących osoby w kryzysie bezdomności lub zagrożonych bezdomnością w gminie Czarnia przedstawia poniższy Wykres 13.

Wykres 13. Główne problemy dotyczące osób w kryzysie bezdomności lub zagrożonych bezdomnością w gminie Czarnia

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania PAPI; n=212

Należy w tym miejscu jednak nadmienić, iż oficjalnie na terenie gminy Czarnia przebywa jedna osoba w kryzysie bezdomności, która otrzymała wsparcie w postaci mieszkania z zasobów Gminy. Jej sytuacja materialno-bytowa obecnie jest dobra i stabilna. Druga osoba która została skierowana do Schroniska dla Osób Bezdomnych nie zamieszkiwała na terenie gminy, natomiast była w niej zameldowana i zgodnie z ustawą o pomocy społecznej gmina Czarnia poniosła koszty utrzymania tej osoby w schronisku dla bezdomnych.

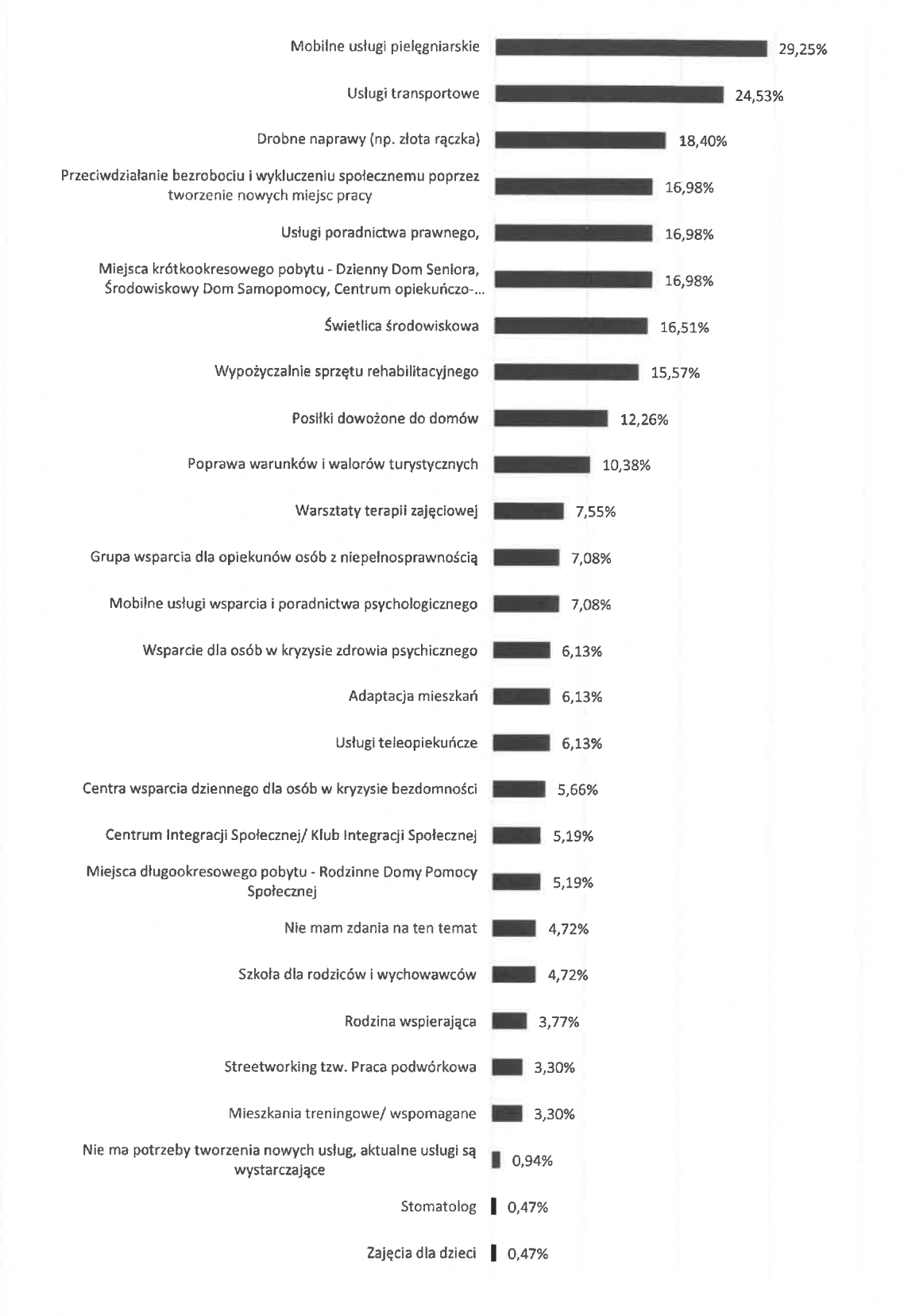
4.4. ANALIZA POTRZEB

4.4.1. POTRZEBY W ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH ORAZ USŁUGI DEFICYTOWE

W ramach realizacji badania ankietowego respondenci mieli możliwość wskazania trzech usług społecznych, które ich zdaniem są najbardziej potrzebne, aby warunki życia w gminie Czarnia mogły się polepszać. Dwoma najczęściej pojawiającymi się odpowiedziami były: mobilne usługi pielęgniarstwa (29,25%) oraz usługi transportowe (24,53%). W następnej kolejności wskazywano na usługi związane z drobnymi naprawami, np. w postaci złotej rączki (18,40%), usługi z zakresu przeciwdziałania bezrobociu i wykluczeniu społecznemu poprzez tworzenie nowych miejsc pracy (16,98%), usługi poradnictwa prawnego, miejsca krótkookresowego pobytu, takie jak Dzienny Dom Seniora, Środowiskowy Dom Samopomocy, Centrum opiekuńczo-mieszkalne (16,98%), świetlica środowiskowa (16,51%) oraz wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego (15,57%). Poniżej progu 15% respondentów wskazujących daną odpowiedź znalazły się: posiłki dowożone do domów (12,26%), poprawa warunków i walorów turystycznych (10,38%), Warsztaty Terapii Zajęciowej (7,55%), grupa wsparcia dla opiekunów osób z niepełnosprawnościami (7,08%), mobilne usługi wsparcia i poradnictwa psychologicznego (7,08%), wsparcie dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego (6,13%), adaptacja mieszkań (6,13%), centra wsparcia dziennego dla osób w kryzysie bezdomności (5,66%) Centrum/ Klub Integracji Społecznej (5,19%) oraz miejsca

długookresowego pobytu – Rodzinne Domy Pomocy Społecznej (5,19%). Pozostałe odpowiedzi zostały wskazane przez mniej niż 5% respondentów. Szczegółowy rozkład odpowiedzi na pytanie o usługi społeczne niezbędne do podniesienia warunków życia w Czarni przedstawia poniższy Wykres 14.

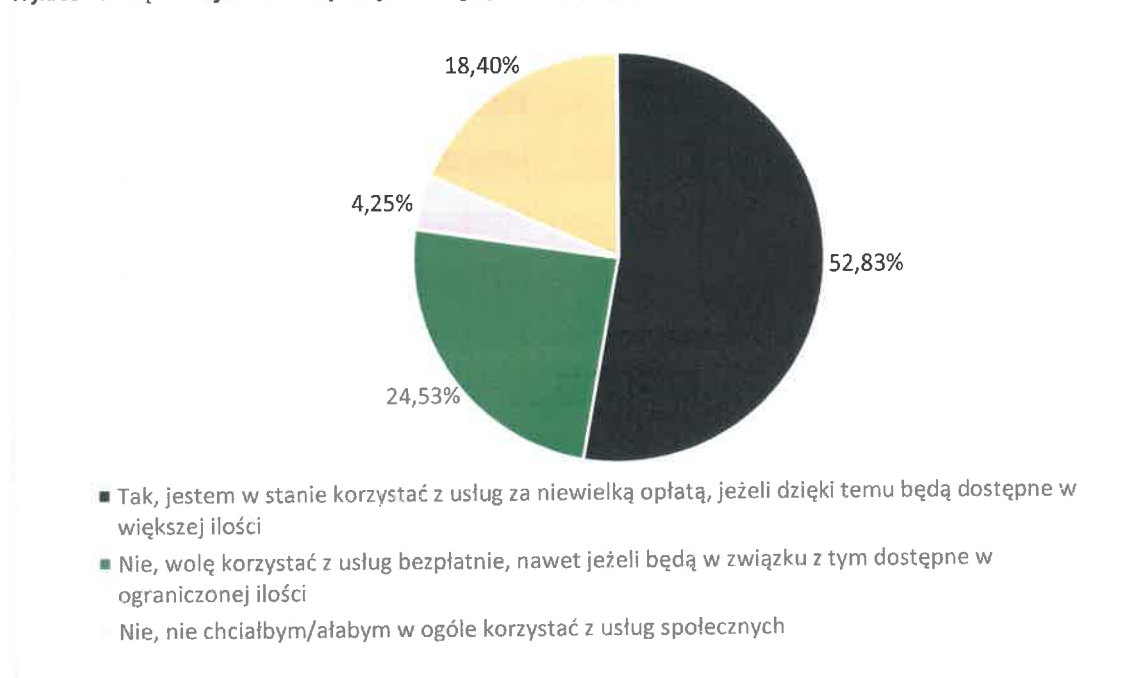
Wykres 14. Potrzeby w zakresie usług społecznych mieszkańców Czarni

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania PAPI; n=212

Respondentów zapytano również o chęć korzystania z usług społecznych, jeżeli wiązałoby się to z dodatkową, niewielką opłatą. Ponad połowa ankietowanych wskazała, że byłiby w stanie zapłacić za skorzystanie z usług (52,83%), natomiast ok. 1/4 uczestników badania wolałaby korzystać z usług bezpłatnie (24,53%). Łącznie 4,25% respondentów w ogóle nie chciałoby korzystać z usług społecznych, a 18,40% ankietowanych nie ma na ten temat zdania. Szczegółowy rozkład odpowiedzi na pytanie o chęć korzystania z usług społecznych częściowo odpłatnie, jeżeli dzięki temu byłyby dostępne w większej ilości przedstawia poniższy Wykres 15.

Wykres 15. Chęć korzystania z odpłatnych usług społecznych, jeżeli wiązałoby się to z większą ofertą

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania PAPI; n=212

Warto zwrócić uwagę na ekonomiczną charakterystykę mieszkańców gminy Czarnia. Łącznie 39,15% ankietowanych wskazało, że starcza im pieniędzy na co dzień, ale nie stać ich na większe wydatki. Dokładnie 1/4 ankietowanych wskazała, że pieniędzy starcza, a część nawet da się odłożyć. Nieco mniej osób wskazało, że musi odmawiać sobie wielu rzeczy, aby pieniędzy starczyło na życie (19,81%). W przypadku 7,55% respondentów pieniędzy nie starcza nawet na najpilniejsze potrzeby, a 3,77% ankietowanych ma na tyle dużo pieniędzy, że nie musi oszczędzać, nawet w przypadku większych wydatków. Szczegółowy rozkład odpowiedzi na pytanie o sytuację materialną przedstawia poniższy Wykres 16.

Wykres 16. Sytuacja materialna mieszkańców gminy Czarnia

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania PAPI; n=212

4.4.2. POTRZEBY PODMIOTÓW I ORGANIZACJI, W TYM POTRZEBY KADROWE I PROFESJI SPOŁECZNYCH

POTRZEBY PODMIOTÓW I ORGANIZACJI

Priorytetem w zakresie potrzeb podmiotów i organizacji jest utworzenie placówki pobytu dziennego wraz z miejscami pobytu całodobowego. Potrzebą infrastrukturalną jest budowa Centrum opiekuńczo-mieszkalnego lub Domu Pomocy Społecznej, a także rozwój infrastruktury związanej ze Środowiskowym Domem Samopomocy.

Gmina obecnie posiada 3 mieszkania gminne, które są zamieszkane. Nie odnotowano na ten moment wniosków o mieszkanie socjalne dla rodziny lub osoby w trudnej sytuacji życiowej.

Na terenie gminy znajduje się bardzo dużo budynków mieszkalnych drewnianych, wymagających remontów, które obecnie zamieszkiwane są przez osoby starsze. W przyszłości będzie potrzeba zapewnienia im bytu poprzez tworzenie nowych miejsc zamieszkania z całodobową opieką.

POTRZEBY KADROWE I PROFESJI SPOŁECZNYCH

Kadrę Centrum Usług Społecznych stanowi 11 osób, które wspólnie tworzą następującą strukturę:

1. Dyrektor Centrum Usług Społecznych,
2. Główny Księgowy,
3. Kierownik Klubów Senior+,
4. Organizator Społeczności Lokalnej (OSL),
5. Koordynator indywidualnych planów usług społecznych (KIPUS),
6. Inspektor ds. świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego,
7. Inspektor ds. administracyjnych,
8. Starszy Pracownik Socjalny,
9. Specjalista Pracy Socjalnej,
10. Pracownik Socjalny,
11. Sprzątaczką.

Dodatkowo Centrum zatrudnia osoby w ramach umowy zlecenie. Są to m.in.: psycholog, terapeuta ds. uzależnień i współuzależnień, asystent rodziny, osoby świadczące usługi opiekuńcze i w ramach Programów: Asystent Osobisty Osób z Niepełnosprawnością, Opieka Wytchnieniowa, Korpus Wsparcia Seniora.

Priorytetem w zakresie potrzeb kadrowych jest podnoszenie kompetencji pracowników poprzez uczestnictwo w organizowanych kursach i szkoleniach zgodnie z wykonywanymi zadaniami, a także realizacja programów wsparcia oraz programów osłonowych we współpracy z MRiPS oraz MUW.

W przyszłości widoczna jest potrzeba zatrudnienia asystenta rodziny w ramach umowy o pracę oraz opiekunki na etat z uwagi na zwiększające się potrzeby rodzin i osób starszych oraz zwiększenia koordynacji tych usług z innymi specjalistami, obecnie zatrudnionymi w CUS.

4.4.3. PRZYCZYNY BRAKU REALIZACJI USŁUG SPOŁECZNYCH

Głównymi przyczynami braku realizacji usług społecznych były niewystarczające środki finansowe, brak infrastruktury pomocowej, a także brak zainteresowania mieszkańców niektórymi usługami, takimi jak usługi stomatologiczne, prawnicze, kursy oraz doradztwo zawodowe dla osób bezrobotnych.

W 2020-2021 r. na terenie Gminy została przeprowadzona diagnoza potrzeb i potencjału społeczności lokalnej, głównie na potrzeby realizacji projektu ze środków unijnych oraz przekształcenia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Na podstawie diagnozy określono 11 usług społecznych, które były realizowane w ramach projektu: psycholog, terapeuta, prawnik, usługa stomatologiczna dla dzieci, usługi wspomagające dla rodzin, usługi wspierające osoby starsze, usługa wspierająca osoby z problemami ruchowymi- rehabilitacja, promocja i ochrona zdrowia, animacja społeczności lokalnej, logopeda/pedagog oraz koszyk kursów/doradztwo zawodowe. Usługa prawnika, stomatologa, logopedy/pedagoga oraz usługi dla osób bezrobotnych były najmniej pożądane przez uczestników projektu. Występowały trudności w kwalifikacji oraz motywacji do bieżącego uczestnictwa, a także brakowało chętnych realizatorów do świadczenia tych usług najbliższej miejsca zamieszkania mieszkańców Gminy. Ostatecznie w 2023 roku została przeprowadzona aktualizacja diagnozy, która wskazała, że obecnie usługi te nie cieszą się popularnością wśród mieszkańców, a ich potrzeby znacznie się zmieniły. Aktualizacja wskazała nowe kierunki świadczenia usług w 4 obszarach:

1. Poprawa jakości życia osób z niepełnosprawnością poprzez m.in.: wprowadzenie usługi transportowej dla mieszkańców, systematyczne znoszenie barier w przestrzeni publicznej nie tylko architektonicznych ale również informacyjnych i cyfrowych.
2. Poprawa jakości życia oraz kształcenie dzieci i młodzieży szkolnej , poprzez rozwój infrastruktury rekreacyjno-turystycznej: ścieżki rowerowe, ścieżki do biegania, parki itp. oraz rozbudowa infrastruktury sportowej w tym organizacji różnych form aktywności i możliwości spędzania wolnego czasu.
3. Poprawa jakości życia ogółu mieszkańców poprzez ubogacenie i kontynuowanie działań w zakresie animacji społeczności lokalnej oraz poprawa warunków mieszkaniowych zwłaszcza poprzez zwiększenie dostępności do mieszkań komunalnych i socjalnych.
4. Poprawa jakości funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej poprzez działania na rzecz rozwoju postaw partycypacji obywatelskiej oraz zapewnienie warunków do podejmowania aktywności obywatelskiej i rozwoju trzeciego sektora.

5. PLAN DEINSTYTUCJONALIZACJI I ROZWOJU USŁUG SPOŁECZNYCH

W odpowiedzi na zdiagnozowane problemy i potrzeby zarówno lokalnej społeczności, jak i podmiotów funkcjonujących na terenie gminy powstał Plan Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych dla gminy Czarnia na lata 2025-2028. Celem ogólnym Planu jest:

Zapewnienie wysokiej jakości usług społecznych wszystkim mieszkańcom gminy Czarnia, a w szczególności osobom starszym, osobom z niepełnosprawnościami, osobom w kryzysie zdrowia psychicznego, rodzinom z dziećmi oraz osobom w kryzysie bezdomności

Osiągnięcie celu ogólnego możliwe będzie dzięki realizacji celów szczegółowych przypisanych do każdej z wymienionych grup wsparcia. Siatkę celów szczegółowych przedstawiono poniżej.

Osoby starsze

- Zapewnienie usług opiekuńczych i zdrowotnych dla osób starszych na wysokim poziomie
- Poprawa standardu życia osób starszych i włączenie społeczne
- Aktywizacja społeczna osób starszych

Osoby z niepełnosprawnościami

- Wsparcie osób z niepełnosprawnościami w codziennym funkcjonowaniu na wysokim poziomie
- Poprawa standardu życia osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów
- Aktywizacja społeczna osób z niepełnosprawnościami

Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego

- Wsparcie osób w kryzysie zdrowia psychicznego w codziennym funkcjonowaniu na wysokim poziomie
- Aktywizacja społeczna osób w kryzysie zdrowia psychicznego

Rodziny z dziećmi

- Wsparcie funkcjonowania rodzin na wysokim poziomie
- Szeroka oferta usług i zajęć dla dzieci i młodzieży

Osoby w kryzysie bezdomności

- Zapewnienie wsparcia dla osób w kryzysie bezdomności

W celu skutecznej realizacji powyższych celów niezbędne jest stworzenie podmiotów, w których część usług będzie świadczona. W ramach realizacji planu zakłada się utworzenie:

- **Centrum opiekuńczo-mieszkalnego** (osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami),
- **Mieszkania wspomaganego** (osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami),
- **Spółdzielni Socjalnej** (wszystkie grupy społeczne a w szczególności osoby zagrożone wykluczeniem społecznym: min. bezrobotne, starsze, z niepełnosprawnością, opuszczające zakład karny, korzystające z pomocy społecznej poniżej kryterium dochodowego), która oprócz zapewniania posiłków dla mieszkańców gminy, będzie również zajmowała się pielęgnacją zieleni gminnej oraz zagospodarowaniem odpadów komunalnych. Celem działania spółdzielni będzie również aktywizacja zawodowa mieszkańców.
- **Ośrodek wsparcia dla dzieci/ świetlicy socjoterapeutyczna/Klub** (rodzina i dzieci).

5.1. OSOBY STARSZE

Tabela 12. Cele i działania w obszarze wsparcia osób starszych

Cel szczegółowy	Działanie	Okres realizacji	Podmiot/y odpowiedzialny/e	Źródło finansowania
1. Zapewnienie usług opiekuńczych i zdrowotnych dla osób starszych na wysokim poziomie	1.1. Utworzenie Centrum opiekuńczo-mieszkalnego	2025-2029	Gmina Czarnia/CUS	Fundusze unijne, środki własne Gminy
	1.2. Wdrażanie usług w nowoutworzonym Centrum opiekuńczo-mieszkalnym	2025-2029	Gmina Czarnia/CUS	Fundusze unijne, środki własne Gminy
	1.3. Zapewnienie mobilnych usług specjalistycznych (w tym fizjoterapia, wsparcie psychologiczne, usługi pielęgniarstwa/ opiekuńczych z systemem teleopieki)	2025-2029	Gmina Czarnia/CUS	Fundusze unijne, środki własne Projekt unijny w partnerstwie z MCPS
2. Poprawa standardu życia osób starszych i włączenie społecznie	2.1. Zapewnienie miejsca w nowoutworzonym mieszkaniu wspomagany	2025-2029	Gmina/ CUS/ w partnerstwie z Fundacja 4Future	Fundusze unijne
	2.2. Adaptacja mieszkań do potrzeb osób starszych, w szczególności o ograniczonych możliwościach ruchowych	2025-2029	CUS forma informacyjna	PFRON w ramach możliwości wsparcia indywidualnego
	2.3. Zapewnienie usług naprawczych „złota rączka”	2026-2029	Gmina/CUS	Środki własne, opłata od uczestników w ramach PUS Środki zewnętrzne
	2.4. Zapewnienie usługi transportowej „door to door”	2026-2029	Gmina/CUS	Środki własne, opłata od uczestników w ramach PUS Środki zewnętrzne
3. Aktywizacja społeczna osób starszych	3.1. Realizacja inicjatyw oddolnych	2025-2029	Gmina/ CUS/ OSL Gminna Rada Seniorów	Gmina/CUS/programy rządowe/ środki unijne. Środki zewnętrzne
	3.2. Utworzenie Dziennego Domu dla Seniorów/Rodzinnego Domu Pomocy	2028-2029	Gmina/ CUS/	
	3.3. Rozwój usług na rzecz seniorów (grupy wsparcia, warsztaty itp.)	2025-2029	Gmina/CUS OSL Gminna Rada Seniorów	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez gminę Czarnia

5.2. OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Tabela 13. Cele i działania w obszarze wsparcia osób z niepełnosprawnościami

Cel szczegółowy	Działanie	Okres realizacji	Podmiot/y odpowiedzialny/e	Źródło finansowania
1. Wsparcie osób z niepełnosprawnościami w codziennym funkcjonowaniu na wysokim poziomie	1.1. Rozwój usług opiekuńczych w nowoutworzonym Centrum opiekuńczo-mieszkalnym	2025-2029	Gmina Czarnia/CUS	CUS, środki z Gminy
	1.2. Zapewnienie mobilnych usług pielęgniarских	2025-2029	Gmina Czarnia/CUS	Projekt unijny w partnerstwie z MCPS
	1.3. Rozwój usług rehabilitacyjnych i fizjoterapeutycznych	2025-2029	Gmina Czarnia/CUS	Środki zewnętrzne, środki unijne, środki własne
	1.4. Zapewnienie mobilnych usług specjalistycznych (w tym fizjoterapia, wsparcie psychologiczne, usługi pielęgniarские/ opiekuńczych z systemem teleopieki	2025-2029	Gmina Czarnia/CUS	Środki zewnętrzne, środki unijne, środki własne
2. Poprawa standardu życia osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów	2.1. Zapewnienie miejsca w nowoutworzonym mieszkaniu wspomaganym	2025-2029	Gmina/ CUS/ w partnerstwie z Fundacja 4Future	Fundusze unijne
	2.2. Wdrożenie usługi transportowej „door to door”	2025-2029	Gmina/CUS	Gmina/CUS/ programy rządowe/ środki unijne/ środki zewnętrzne/PFRON Opłata od uczestników zgodnie PUS
	2.3. Zapewnienie usług naprawczych „złota rączka”	2026-2029	Gmina/CUS	Gmina opłata od uczestników w ramach PUS
	2.4. Adaptacja mieszkań do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, w szczególności o ograniczonych możliwościach ruchowych	2025-2029	CUS forma informacyjna	PFRON
3. Aktywizacja społeczna osób z niepełnosprawnościami	3.1. Realizacja programów na rzecz wspierania osób z niepełnosprawnościami	2025-2028	Gmina/CUS/OSL w ramach Planu organizowania społeczności lokalnej	Gmina/CUS/ programy rządowe/ środki unijne/ środki zewnętrzne/PFRON Opłata od uczestników zgodnie PUS

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez gminę Czarnia

5.3.OSOBY W KRYZYSIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO

Tabela 14. Cele i działania w obszarze wsparcia osób w kryzysie zdrowia psychicznego

Cel szczegółowy	Działanie	Okres realizacji	Podmiot/y odpowiedzialny/e	Źródło finansowania
1. Wsparcie osób w kryzysie zdrowia psychicznego w codziennym funkcjonowaniu na wysokim poziomie	1.1. Zapewnienie pomocy psychologiczno-terapeutycznej	2025-2029	Gmina/CUS/ NGO	Gmina/CUS/ programy rządowe/ środki unijne/ środki zewnętrzne
	1.2. Zapewnienie usług naprawczych „złota rączka	2025-2029	Gmina/CUS	Gmina/CUS/ programy rządowe/ środki unijne/ środki zewnętrzne Opłata od uczestników zgodnie PUS
	1.3 Realizacja usług specjalistycznych	2025-2029	Gmina/CUS	Gmina/CUS/ programy rządowe/ środki unijne/ środki zewnętrzne Opłata od uczestników zgodnie PUS
2. Aktywizacja społeczna osób w kryzysie zdrowia psychicznego	2.1. Rozwój usług na rzecz opiekunów i osób z zaburzeniami psychicznymi (grupy wsparcia/warsztaty)	2025-2029	Gmina/CUS	Gmina/CUS/ programy rządowe/ środki unijne/ środki zewnętrzne/ PFRON
	2.2. Wdrożenie usługi transportowej „door to door”	2025-2029	Gmina/ CUS	Gmina/CUS/ programy rządowe/ środki unijne/ środki zewnętrzne/ PFRON Opłata od uczestników zgodnie PUS

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez gminę Czarnia

5.4.RODZINA Z DZIEĆMI

Tabela 15. . Cele i działania w obszarze wsparcia rodzin z dziećmi

Cel szczegółowy	Działanie	Okres realizacji	Podmiot/y odpowiedzialny/e	Źródło finansowania
1. Wsparcie funkcjonowania rodzin na wysokim poziomie	1.1. Zapewnienie usług asystenta rodziny (zwiększenie dostępności godzin)	2025-2029	Gmina/CUS	Środki własne gminy, programy rządowe, Fundusze unijne
	1.2. Rozwój usług na rzecz rodziców (grupy wsparcia, warsztaty)	2025-2029	Gmina/CUS	

Cel szczegółowy	Działanie	Okres realizacji	Podmiot/y odpowiedzialny/e	Źródło finansowania
	1.3. Rozwój usług opiekuńczych specjalistycznych	2025-2029	Gmina/CUS	
	1.4. Zapewnienie pomocy psychologiczno-terapeutycznej	2025-2029	CUS usługa zlecona do realizacji dla NGO	Wkład własny Gminy, Fundusze unijne
	1.5. Pozyskiwanie rodzin wspierających	2025-2029	Gmina/CUS	Środki własne, środki zewnętrzne, fundusze unijne
	1.6. Wdrażanie i rozwój programów na rzecz wspierania rodzin i dzieci (realizacja innowacyjnego podejścia do wsparcia)	2025-2029	Gmina/CUS	Środki własne, środki zewnętrzne, fundusze unijne
2. Szeroka oferta usług i zajęć dla dzieci i młodzieży	2.1. Animacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, zajęcia sportowe, rozwijające zainteresowania	2025-2029	CUS/OSL/NGO	Środki własne Gminy, środki zewnętrzne krajowe i unijne
	2.2. Rozwój usług oraz oferty zajęć dla dzieci i młodzieży w ramach nowoutworzonego Ośrodka wsparcia dla dzieci/ świetlicy socjoterapeutycznej/Klubu	2025-2029	CUS/OSL	
	2.3. Zapewnienie pomocy psychologiczno-terapeutycznej	2025-2029	CUS usługa zlecona do realizacji dla NGO	
	2.4. Wdrożenie usługi rehabilitacji dzieci w tym terapia integracji sensorycznej	2026-2029	Gmina/CUS	
	2.5. Konsultacje psychiatryczne i diagnoza	2026-2029	Gmina/CUS	
	2.6. Terapia rodzinna- mediacje	2026-2029	Gmina/CUS	
3. Aktywizacja społeczna i zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	3.1. Utworzenie Spółdzielni Socjalnej	2025-2029	Gmina/Powiat/CUS	Środki własne Gminy, środki zewnętrzne krajowe i unijne
	3.2. Zatrudnianie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w nowo utworzonej Spółdzielni Socjalnej	2025-2029	Gmina/Powiat/CUS	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez gminę Czarnia

5.5.OSOBY W KRYZYSIE BEZDOMNOŚCI LUB ZAGROŻONE BEZDOMNOŚCIĄ

Tabela 16. . Cele i działania w obszarze wsparcia osób w kryzysie bezdomności lub zagrożonych bezdomnością

Cel szczegółowy	Działanie	Okres realizacji	Podmiot/y odpowiedzialny/e	Źródło finansowania
1. Wsparcie osób w kryzysie bezdomności lub zagrożonych bezdomnością w codziennym funkcjonowaniu na wysokim poziomie	1.1. Kierowanie do ośrodków wsparcia	2025-2028	Gmina/ CUS	CUS Schronisko dla osób bezdomnych poza terenem gminy. Porozumienie ze schroniskiem

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez gminę Czarnia

6. ROZWÓJ DOTYCHCZAS REALIZOWANYCH USŁUG SPOŁECZNYCH

Tab. 17. Usługi społeczne, które będą rozwijane w okresie realizacji planu.

L.p.	Usługa	Grupa docelowa	Okres realizacji	Podmiot/y odpowiedzialny/e	Źródło finansowania
1.	Terapeuta ds. uzależnień i współuzależnień	Mieszkańcy Gminy Czarnia	2025-2029	CUS/NGO	Gmina/CUS/ środki zewnętrzne/ środki krajowe/ środki unijne
2.	Psycholog	Mieszkańcy Gminy Czarnia	2025-2029	CUS/NGO	Gmina/CUS/ środki zewnętrzne/ środki krajowe/ środki unijne
3.	Wspieranie osób z problemami ruchowymi-rehabilitacja	Osoby dorosłe	2025-2029	Gmina/CUS/	Środki własne/ NFZ
4.	Animacja społeczności lokalnej	Mieszkańcy Gminy Czarnia	2025-2029	CUS/NGO	Środki własne/ porozumienia o współpracy
5.	Promocja i ochrona zdrowia	Mieszkańcy Gminy Czarnia	2025-2029	CUS/NGO	Środki własne/ porozumienia o współpracy
6.	Usługi wspierające dla Seniorów	Osoby starsze 60+	2025-2029	Gmina/CUS	Gmina/CUS/ środki zewnętrzne/ środki krajowe/ środki unijne
7.	Usługi wspierające dla rodzin	Rodziny z dziećmi	2025-2029	Gmina/CUS	Gmina/CUS/ środki zewnętrzne/ środki krajowe/ środki unijne
8.	Klub Wolontariusza	Mieszkańcy Gminy Czarnia	2025-2029	Gmina/CUS	Środki własne/ porozumienia o współpracy

7. SZACUNKOWE KOSZTY REALIZACJI PLANU I POTENCJALNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Tabela 18. Szacunkowe koszty działań w ramach realizacji Planu oraz potencjalne źródła finansowania

L.P.	Działanie	Szacunkowy koszt	Potencjalne źródło finansowania
1.	Utworzenie Centrum opiekuńczo-mieszkalnego	3 mln 200,000 zł	Fundusz Solidarnościowy/ Gmina
2.	Wdrażanie usług w nowoutworzonym Centrum opiekuńczo-mieszkalnym	Pobyt całodobowy- nie więcej niż 5 tys zł/mc Pobyt dzienny- nie więcej niż 22 zł/h/os	Fundusz Solidarnościowy/ Gmina
3.	Zapewnienie mobilnych usług specjalistycznych w tym rehabilitacja/wsparcie psychologa/usługi pielęgniarstwa	130 zł/h	Gmina/MRiPS/ fundusze krajowe/ fundusze unijne
4.	Promocja i ochrona zdrowia	Bez kosztowo Na podstawie porozumień	Gmina/NGO/OSL

L.P.	Działanie	Szacunkowy koszt	Potencjalne źródło finansowania
5.	Utworzenie mieszkania wspomaganego	150 000,00 zł	Gmina/CUS środki unijne/ środki krajowe
6.	Wdrażanie usług w nowoutworzonym mieszkaniu wspomaganym	50 zł/h	Gmina/CUS środki unijne/ środki krajowe
7.	Adaptacja mieszkań	20-50 tys./mieszkanie (podstawowa adaptacja)	PFRON obecnie brak programów wspierających
8.	Zapewnienie usług naprawczych „złota rączka”	Cena za godz. usługi zgodna z rozporządzeniem w ramach umowy zlecenia	Gmina/ wpłaty od mieszkańców zgodnie z przyjętym PUS
9.	Rozwój usług sąsiedzkich	100.000 zł	Gmina/ MCPS/MRiPS/ środki unijne/ środki krajowe
10.	Zapewnienie usługi transportowej „door to door”	150 000,00 zł	Gmina/CUS środki unijne/ środki krajowe
11.	Animacja społeczności lokalnej	Wynagrodzenie OSL	Gmina/CUS
12.	Rozwój działalności Klubów Senior+ w Czarni i Długiem	120 000,00 zł rocznie	Gmina/CUS środki unijne/ środki krajowe
13.	Rozwój usług zdrowotnych w tym rehabilitacja	100,000 zł	Gmina/CUS środki unijne/ środki krajowe/NFZ/ PFRON
14.	Rozwój działalności klubu wolontariusza	Bez kosztowo	Gmina/CUS
15.	Zapewnienie usługi Asystenta Osobistego Osoby Niepełnosprawnej	90.000 zł	Gmina/MRiPS
16.	Zapewnienie opieki wychnieniowej	65.000 zł	Gmina/MRiPS
17.	Zapewnienie pomocy psychologiczno-terapeutycznej	50.000 zł	Gmina/CUS środki unijne/ środki krajowe
18.	Zapewnienie usług asystenta rodziny	1 500 zł/mies.	Gmina/CUS środki unijne/ środki krajowe
19.	Zapewnienie wsparcia terapeuty ds. uzależnień i współuzależnień	25.000 zł	Gmina/CUS środki unijne/ środki krajowe
20.	Rozwój usług oraz oferty zajęć dla dzieci i młodzieży w ramach nowoutworzonego Ośrodka wsparcia dla dzieci/ świetlicy socjoterapeutycznej /Klubu	20.000 zł	Gmina Gmina/CUS środki unijne/ środki krajowe
21.	Utworzenie Spółdzielni Socjalnej i realizacja usług	700,000 zł	Gmina Gmina/CUS środki unijne/ środki krajowe
22.	Utworzenie Rodzinnego Domu Pomocy/Dziennego Domu Seniorów i realizacja usług	200,000 zł	Gmina Gmina/CUS środki unijne/ środki krajowe

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez gminę Czarnia

Podstawą finansowania założeń Planu będą środki własne samorządu, które zgodnie z ideą planowania strategicznego we wszystkich obszarach stanowią podstawę do finansowania

działań. Niemniej jednak na realizację działań w pełnym zakresie niezbędne będzie pozyskanie finansowania z różnych źródeł.

Poniżej są prezentowane możliwe źródła finansowania:

Środki europejskie:

- a) Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS),
- b) Program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę,
- c) Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027,
- d) Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027.

Środki krajowe:

- a) Fundusz Solidarnościowy,
- b) Resortowy Program „Opieka 75+”,
- c) Program „Korpus Wsparcia Seniorów”,
- c) Program wieloletni „Senior+” na lata 2021-2025,
- d) Wieloletni rządowy Program „Posiłek w szkole i w domu”,
- e) Programy PFRON.

Środki pochodzące z innych źródeł:

- a) Środki własne realizatorów,
- b) Środki organizacji pozarządowych zaangażowanych w realizację działań,
- c) Wpłaty sponsorów i darczyńców.

Działania z zakresu rozwoju usług społecznych powinny być finansowane w ramach wszystkich dostępnych źródeł finansowania. Najważniejsze z nich to: środki samorządu terytorialnego, środki pochodzące z dotacji rządowych, środki w ramach dofinansowań z Unii Europejskiej, środki z funduszy celowych oraz środki osób, które korzystają z usług (partycypacja częściowa). Duże znaczenie mogą mieć organizacje pozarządowe, które ubiegać się mogą o dotacje na realizację zadań we wszystkich organach władzy i Funduszach. Konieczna jest współpraca samorządu z NGO, by wszystkie działania miały charakter komplementarny oraz w celu wzajemnej informacji i pomocy przy ubieganiu się o różnego rodzaju środki finansowe.

Analiza ponoszonych bieżących kosztów realizacji usług społecznych przedstawia raport o stanie Gminy Czarnia, dodatkowe dane zawarte są w sprawozdaniach z działalności Centrum Usług Społecznych w gminie Czarnia. Kalkulacja kosztów ma charakter wstępny i orientacyjny.

8. SYSTEMY MONITOROWANIA I OCENY

Poniżej przedstawiony zostanie opis systemu monitorowania realizacji, osiągnięcia wskaźników oraz ocena skuteczności i efektywności Lokalnego Planu Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji na lata 2025-2028 dla gminy Czarnia. Istotne jest uściślenie metod ewaluacji wdrażanych działań, by móc ocenić ich rezultaty dla rozwoju społecznego Gminy. Monitoring wskaźników określonych dla każdego z obszarów interwencji będzie prowadzony na bieżąco.

8.1. WSKAŹNIKI REZULTATU I PRODUKTU

Wskaźniki monitoringu określono dla każdego z celów szczegółowych realizacji Lokalnego Planu Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji na lata 2025-2028 dla gminy Czarnia, co w rezultacie pozwoli na kontrolowanie stopnia osiągnięcia celu głównego, którym jest zapewnienie wysokiej jakości usług społecznych wszystkim mieszkańcom gminy Czarnia, a w szczególności osobom starszym, osobom z niepełnosprawnościami, osobom w kryzysie zdrowia psychicznego, rodzinom z dziećmi oraz osobom w kryzysie bezdomności. Wskaźniki pogrupowano w stosunku do obszarów interwencji. Niektóre mierniki, ze względu na swój neutralny charakter, dotyczą większej liczby obszarów wsparcia niż tylko tych, przy których zostały uwzględnione. Wskaźniki monitoringu osiągnięcia określonych celów szczegółowych przedstawia poniższa Tabela .

Tabela 19. Wskaźniki rezultatu i produktu w podziale na obszary wsparcia

OSOBY STARSZE		
I.p.	Cel szczegółowy	Nazwa wskaźnika
1.	Zapewnienie usług opiekuńczych i zdrowotnych dla osób starszych na wysokim poziomie	Liczba osób korzystających z nowoutworzonego Centrum opiekuńczo-mieszkalnego
		Liczba dostępnych usług opiekuńczych w Centrum opiekuńczo-mieszkalnym
2.	Poprawa standardu życia osób starszych i włączenie społecznie	Liczba zaadaptowanych do potrzeb osób o ograniczonych możliwościach ruchowych mieszkań
		Liczba osób objętych wsparciem w postaci udzielonego posiłku
3.	Aktywizacja społeczna osób starszych	Liczba zorganizowanych działań na rzecz osób starszych w celu rozwoju ich aktywności
		Liczba osób korzystających z usług Klubów Senior+ w Czarni i Długiem
OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI		
I.p.	Cel szczegółowy	Nazwa wskaźnika
1.	Wsparcie osób z niepełnosprawnościami w codziennym funkcjonowaniu na wysokim poziomie	Liczba dostępnych mobilnych usług pielęgniarских/opiekuńczych
		Liczba dostępnych usług rehabilitacyjnych i fizjoterapeutycznych
2.	Poprawa standardu życia osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów	Liczba miejsc w nowoutworzonym mieszkaniu wspomagany
		Liczba osób objętych osobistą asystenturą Osoby Niepełnosprawnej
3.	Aktywizacja społeczna osób z niepełnosprawnościami	Liczba zorganizowanych działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami w celu rozwoju ich aktywności
OSOBY W KRYZYSIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO		

I.p.	Cel szczegółowy	Nazwa wskaźnika
1.	Wsparcie osób w kryzysie zdrowia psychicznego w codziennym funkcjonowaniu na wysokim poziomie	Liczba osób, którym została udzielona pomoc psychologiczno-terapeutyczna
2.	Aktywizacja społeczna osób w kryzysie zdrowia psychicznego	Liczba zorganizowanych działań na rzecz osób w kryzysie zdrowia psychicznego w celu rozwoju ich aktywności
RODZINA Z DZIEĆMI		
I.p.	Cel szczegółowy	Nazwa wskaźnika
1.	Wsparcie funkcjonowania rodzin na wysokim poziomie	Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych asystenturą rodziną
2.	Szeroka oferta usług i zajęć dla dzieci i młodzieży	Liczba zorganizowanych działań na rzecz osób i rodzin w celu rozwoju ich aktywności
		Liczba dzieci i młodzieży korzystających z usług Ośrodka wsparcia dla dzieci/ świetlicy
OSOBY W KRYZYSIE BEZDOMNOŚCI LUB ZAGROŻONE BEZDOMNOŚCIĄ		
I.p.	Cel szczegółowy	Nazwa wskaźnika
1.	Wsparcie osób w kryzysie bezdomności lub zagrożone bezdomnością w codziennym funkcjonowaniu na wysokim poziomie	Liczba osób w kryzysie bezdomności, które skorzystały z usług ośrodków wsparcia

Źródło: opracowanie własne

8.2. OPIS SYSTEMU MONITOROWANIA REALIZACJI PLANU I OSIĄGNIĘCIA WSKAŹNIKÓW

System monitorowania realizacji planu i osiągnięcia wskaźników ma na celu zapewnienie efektywnego nadzoru nad postępem realizacji zaplanowanych działań oraz ocenę stopnia realizacji założonych celów. Efektywne monitorowanie realizacji planu i osiągnięcia wskaźników jest kluczowym elementem sukcesu każdego programu. Dzięki systematycznej analizie postępów, możliwe jest nie tylko kontrolowanie zgodności realizacji z założeniami początkowymi, ale również na bieżąco podejmowanie działań korygujących w przypadku wystąpienia trudności. System ten stanowi fundament skutecznego zarządzania projektem oraz zapewnia transparentność i odpowiedzialność w jego realizacji.

Monitorowanie realizacji Planu i stopień osiągnięcia wskaźników mierzony będzie przy współpracy wszystkich interesariuszy powstania dokumentu:

- władz gminy Czarnia,
- przedstawicieli jednostek organizacyjnych gminy Czarnia,
- przedstawicieli NGOs,
- innych podmiotów.

Wójt gminy Czarnia powoła zespół monitorujący wdrażanie Planu, który będzie przygotowywał sprawozdanie z realizacji założonych celów i zadań. Zespół będzie się składał przede wszystkim z pracowników Centrum Usług Społecznych, a osoba koordynująca pozyskiwać będzie informacje na temat realizacji poszczególnych działań od ich realizatorów. Informacje te zbierane będą zgodnie ze wskaźnikami przypisanymi do konkretnych celów operacyjnych, następnie analizowane przez zespół, by finalnie stać się podstawą do corocznych raportów z monitoringów. Punktem odniesienia w monitorowaniu realizacji działań będą utworzone wskaźniki nawiązujące do oczekiwanych rezultatów realizacji Planu.

8.3. OCENA SKUTECZNOŚCI I EFEKTYWNOŚCI PLANU (EWALUACJA)

Ostatnim krokiem będzie ewaluacja podjętych działań – określa ona efekty oraz zasadność wcześniejszego monitoringu i w założeniu powinna ocenić stopień osiągnięcia postawionych celów Planu. Ewaluacja może zostać przeprowadzona przed, w trakcie i po zakończeniu realizacji działań w ramach niniejszego Planu:

1) ewaluacja ex-ante – jest to proces przeprowadzany przed uchwaleniem Lokalnego Planu Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji na lata 2025-2028 dla gminy Czarnia, celem tej ewaluacji jest określenie czy zaproponowane cele i kierunki działań są uzasadnione w kontekście zidentyfikowanych potrzeb rozwojowych.

2) ewaluacja on-gong (bieżąca) – narzędzie monitorowania Lokalnego Planu. Celem ewaluacji bieżącej jest przede wszystkim stałe monitorowanie tego, w jaki sposób Plan jest realizowany. Taki dokument stanowi odpowiedź na pytanie, na jakim etapie są realizacje konkretnych celów operacyjnych. Daje on również możliwość przedstawienia ewentualnych zmian w kwestii wykonywania danych działań ze względu na obecną sytuację oraz zmieniające się uwarunkowania wewnętrzne i zewnętrzne. Ocena stopnia realizacji działań będzie realizowana we współpracy Urzędu Gminy Czarnia z jednostkami realizującymi konkretne cele operacyjne.

3) ewaluacja ex-post – jest wykonywana po zakończeniu obowiązywania Planu. Ponadto ten rodzaj ewaluacji uwzględnia analizy danych dotyczące zakresu oraz trwałości oddziaływania programu, jakim jest Lokalny Plan Rozwoju Usług i Deinstytucjonalizacji. W ewaluacji ex-post ukazana jest ocena tego, w jakim stopniu, na przestrzeni całego okresu obowiązywania Planu udało się spełnić wytyczone cele. Na ewaluację tę składają się, m.in. wykaz zrealizowanych działań oraz analiza efektywności wydatkowania środków finansowych.

Rekomenduje się dokonywanie ewaluacji postępów Planu przynajmniej raz w roku. Aby zapewnić bezstronność procesu oceny, powinna dokonywać tego instytucja zewnętrzna.

9. SPIS ELEMENTÓW GRAFICZNYCH

9.1. TABELE

Tabela 1. Liczba mieszkańców w gminie Czarnia w podziale na płeć w latach 2021-2023	11
Tabela 2. Liczba osób z danych grup społecznych w gminie Czarnia w latach 2021-2023	13
Tabela 3. Poziom wykształcenia w gminie Czarnia w 2021 roku	13
Tabela 4. Poziom bezrobocia w gminie Czarnia w latach 2021-2023	13
Tabela 5. Powody przyznawania pomocy społecznej w gminie Czarnia w latach 2021-2023	14
Tabela 6. Podstawowe informacje o Centrum Usług Społecznych w Czarni (dawniej GOPS) w latach 2021-2023.....	15
Tabela 7. Podstawowe informacje dotyczące Klubu Senior+ w latach 2021-2023.....	16
Tabela 8. Liczba rodzin korzystająca ze świadczeń pieniężnych, niepieniężnych oraz pozostałych usług w latach 2021-2023.....	17
Tabela 9. Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej w ramach zadań własnych w latach 2021-2023 wraz z kwotą świadczeń	19
Tabela 10. Usługi środowiskowe świadczone na terenie jednostki.....	21
Tabela 11. Ocena jakości usług społecznych oferowanych w gminie Czarnia – procentowy rozkład odpowiedzi na pytanie „Jak ocenia Pan/ Pani jakość usług społecznych świadczonych na terenie gminy?”	30
Tabela 12. Cele i działania w obszarze wsparcia osób starszych	42
Tabela 13. Cele i działania w obszarze wsparcia osób z niepełnosprawnościami	43
Tabela 14. Cele i działania w obszarze wsparcia osób w kryzysie zdrowia psychicznego	44
Tabela 15. . Cele i działania w obszarze wsparcia rodzin z dziećmi.....	44
Tabela 16. . Cele i działania w obszarze wsparcia osób w kryzysie bezdomności lub zagrożonych bezdomnością.....	46
Tabela 17. Szacunkowe koszty działań w ramach realizacji Planu oraz potencjalne źródła finansowania.....	47
Tabela 18. Wskaźniki rezultatu i produktu w podziale na obszary wsparcia	50

9.2. WYKRESY

Wykres 1. Respondenci badania PAPI w podziale na płeć	
Wykres 2. Respondenci badania PAPI w podziale na wiek.....	9
Wykres 3. Liczba mieszkańców w gminie Czarnia w podziale na grupy wiekowe w 2023 roku	12
Wykres 4. Główne problemy społeczne w gminie Czarnia obserwowane przez mieszkańców	26
Wykres 5. Ocena warunków życia mieszkańców Czarni	27
Wykres 6. Poziom korzystania ze świadczeń pomocy społecznej i/lub usług społecznych w gminie Czarnia	28
Wykres 7. Zadowolenie mieszkańców ze świadczeń pomocy społecznej i/lub usług społecznych w gminie Czarnia.....	28
Wykres 8. Grupy społeczne wskazane do priorytetowego objęcia wsparciem w gminie Czarnia	31
Wykres 9. Główne problemy dotyczące osób z niepełnosprawnościami w gminie Czarnia	32
Wykres 10. Główne problemy dotyczące osób starszych w gminie Czarnia	33

Wykres 11. Główne problemy dotyczące rodziny z dziećmi w gminie Czarnia.....	34
Wykres 12. Główne problemy dotyczące osób w kryzysie zdrowia psychicznego w gminie Czarnia .	35
Wykres 13. Główne problemy dotyczące osób w kryzysie bezdomności lub zagrożonych bezdomnością w gminie Czarnia.....	36
Wykres 14. Potrzeby w zakresie usług społecznych mieszkańców Czarni	37
Wykres 15. Chęć korzystania z odpłatnych usług społecznych, jeżeli wiązałoby się to z większą ofertą	38
Wykres 16. Sytuacja materialna mieszkańców gminy Czarnia	39

9.3. MAPY

Mapa 1. Lokalizacja gminy Czarnia.....	11
--	----

PRZEWODNICZĄCA

Rady Gminy

Dorota Kaczmarczyk

mgr Dorota Kaczmarczyk

11 Głosowanie w sprawie uchwalenia**Uchwały Rada Gminy Czarnia z dnia 11 marca 2025r.w sprawie przyjęcia Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych Gminy Czarnia na lata 2025 - 2029**

GŁOSOWAŁO:	12
głosowało ZA:	12
głosowało PRZECIW:	0
WSTRZYMAŁO się:	0

LP.	Nazwisko i Imię	jak głosował
1	Biedka Danuta	głosował ZA
2	Brakoniecka Ewelina	głosował ZA
3	Brysiewski Stanisław	głosował ZA
4	Dąbrowska Jadwiga	głosował ZA
5	Kaczmarczyk Dorota	głosował ZA
6	Kurzyński Krzysztof	głosował ZA
7	Pyśk Bartosz	głosował ZA
8	Ramotowska Aldona	głosował ZA
9	Samsel Beata	nie głosował
10	Samsel Jacek	nie głosował
11	Sztemberg Ryszard	głosował ZA
12	Szydlik Kazimierz	głosował ZA
13	Tabaka Zyśk Martyna	nie głosował
14	Zapadka Sebastian	głosował ZA
15	Zyśk Anna	głosował ZA